

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

De Brunone Monasterij Hirsaugiensis XIV. Abbate, qui præfuit annis XIV.
mensibus tribus, diebus XXII. & gestis illius temporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38550

De Brunone Monasterij Hirſaugienſis XIV.

Abbate, qui præfuit annis xiv. menſibus tribus, die-
bus xxii. & geſtis illius temporis.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato milleſimo, cen-
teſimo quinto. Indiçt. Rom. tertiâ decimâ, pridie calendæ
Decembris, hoc eſt, ultimâ die menſis Novembris, quæ fuit
ſolemnitate S. Andree Apoſtoli venerabilis: Prior & fratres
hujus ſanctiſſimæ Congregationis in unum convenientes, de novi Abbatis
electione cœperunt habere hinc inde conſilium. Votis autem ſingulo-
rum ſcrutatis major, & ſenior pars Brunonem Monachum venerabilem
ſeniorum unanimi voto ſibi in paſtorem elegit. Sed fuerunt nonnulli ex
Monachis, qui ſua vota alioſum dirigentes electionem Brunonis non ſatis
laudarent: qui tamen majori fratrum numero ſine pertinaciâ illico
præbuerunt conſenſum. Electus itaque in Abbatem hujus Monasterij xiv.
Bruno venerabilis Pater anno, & die prædictis, onus tam periculofum regi-
minis ſubire totis viribus diu lacrimans reſuſcitavit, donec tandem præ-
cibus fratrum devictus humiliter conſenſit. Eodem igitur anno ſeptimo
calendas Januarij; hoc eſt, in feſtivate ſancti Protomartyris Stephani
hic in Monasterio fuit ordinatus per miniſterium Richardi Oſtienſis Epi-
ſcopi Sedis Apoſtolicæ Legati S. Theogero Abbate B. Georgij in nigra
ſilva, & alijs multis Abbatibus ex more aſtantibus. Præfuit à die electio-
nis ſuæ annis xiv. menſibus tribus, diebus xxii.

Fuit autem Bruno iſte patriâ Suevus, genere nobilis, claris, & ho-
neſtiſſimis parentibus ortus. Qui poſt prima rudimenta litterarum pa-
rentum curâ, & providentiâ majoris Eccleſiæ Spirenſis Canonicus factus,
Maticularij tandem & nomen accipere meruit, & officium. Ubi cum
per abrupta vitiarum ire in perditionem plures cerneret, quibus honores
cum divitijs cauſam præbuere delinquendi, de ſuo ſtatu paulatim horre-
re cœpit, & anxius quomodo evaderet omnes mundi laqueos cogitare.
Et quanto frequentius hujus curæ memoriâ habuit, tanto amplius com-
punctus metuere cœpit. Eo tempore Beatiffimus Pater Wilhelmus Hir-
ſaugienſi Monasterio in magnâ ſanctitate præfuit, ad quem magna ho-
minum multitudo pro ſua ſalute anxia conflavit, inter quos multi, &
magni erant viri ſecundum æſtimationem ſæculi nobiles, docti, & ca-
thedralium diverſarum Eccleſiarum Canonici. Quæ cum Brunonem mi-
nimè laterent, Domino ſic ordinante, venit ad Hirſaugiam, animo, &
intentione Monachorum explorandi converſationem. Quid plura? Dum
vitæ ſcrutator ſervorum Dei adest, repente compungitur, & præventus
divino ſpiritu, ut Monachorum adſcribatur conſortio provolurus ad pe-
des ſancti Abbatis Wilhelmi humillimâ ſupplicatione precatur. Suſce-
ptus autem ſanctis Monachis conjungitur, & diſciplinis Monachicis dili-
gentiſſimè imbuitur, & deinceps religioſiſſimè convertatur.

Corpore fuit pulchrâ magnitudine diſpoſitus, & in omnibus mem-
bris debitâ diſtributione proportionatus. Staturâ magnus erat, formosus
viri ſchemate, formoſus recaluaſter, & caput venerandâ quâdam reſer-
ſus canitie. Et quamvis corpore magnus eſſet, robustus tamen, & ætatis
non

Bruno fit
Abbas Hir-
ſaugienſis.

Bruno fit
Monachus
Hirſaugie.

Brunonis
Diſpoſitio
corporalis.

non erat, neque ad magnos labores perferendos idoneus: sed fuit sua complexione gracilis, & debilis. & ob id laborum impatiens.

Unde factus Abbas pauca per semetipsum expedire negotia consuevit: sed omnia penè Cellerarijs, & procuratoribus commisit. Quantum verò ad animi dispositionem pertinebat, homo fuit quietus, & mente tranquillus, pacificus, & sanctâ simplicitate venerandus, mitis, mansuetus, & nulli molestus: sed quâdam potius pusillanimitate timidus, cui nihil placuit, nisi tranquillum, nihil displicebat magis, quàm turbulentum. Vir tamen alioquin erat optimus, lectionibus divinarum scripturarum, & orationibus quasi semper intentus, & in his, quæ ad observantiam pertinebant regularem, studiosissimus. Sæcularia verò negotia Monachis, & conversis commisit idoneis: ipse autem cum reliquis in Congregatione sanctis interiorem gerens solitudinem, omnium se virtutum, bonorumque operum exemplar præbuit subiectis.

Anno etiam Dominicæ Nativit. prænotato Ruthardus venerabilis Archiepiscopus Moguntinus à Thuringia ubi tyrannidem fugiens Henrici Regis quarti per annos jam octo fermè exulaverat, ut dictum est anno Gebhardi Abbatis septimo, præsidio Catholicorum Principum deductus ad Moguntiam propriæ sedi cum maximo tripudio restituitur. Qui mox ut urbem intravit, convocatis omnibus, tam populum quàm clerum Romanæ Sedi reconciliavit, eosque ab excommunicatione, quam propter Henrici Regis quarti pertinacem adhæsiōnem inciderant, Apostolicâ auctoritate sibi commissâ absolvit, & communioni Ecclesiæ restituit.

Ruthardus
Archiepiscopus
sedi suæ restituitur.

Eodem anno Rex junior Henricus rebus circa Rhenum dispositis cum exercitu proficisci statuit in Burgundiam, sed revocatus fidelium suorum nuntijs, machinamenta patris, quæ Sigfridi comitis auxilio moliebatur, mirâ velocitate prævenit. Nam patrem Moguntiam tendentem, & colloquium Principum, quod filius Rex junior ipse ad proximum Natale Domini pro confirmatione pacis indixerat, impedire volentem, oppido Bingen circa principium mensis Decembris invenit, ubi ore ad os patrem de sententiâ excommunicationis, & alijs per eum in rem publicam violenter commissis admonuit, obedientiæ illi debitum, si respicere velit, spontaneæ repromisit: quod, ut faceret, rogavit. Senior verò & hæc, & alia multa ad audientiam Principum in proxima convocatiōne adunandorum apud Moguntiam se respondit velle differre, & quid quid ibi fuerit unanimi sententiâ conclusum, subiturum. His dictis comitatus uterque pacificus ad invicem pariter capescens viam ad Moguntiam properare cœperunt. Inter hæc fideles Regi per nuntios patefecere occultos, patrem quâdam machinari, quæ paci non convenirent, unde visum est eis, ut pater separatim in castello quodam tutissimo Principum conventum expectaret: præsertim cum Præsules Moguntinus Ruthardus, atque Spirensis Gebhardus, cæteri que, qui aderant, inter nuper reconciliatas Ecclesias suas communicationem illi præstare publicè reclamarent. His ita dispositis, custodibus quoque, qui, ne novi quicquam ab ipso, vel ad ipsum procederet, adhibitis: Rex Moguntiam publico conventui Principum festinus occurrit. Vulgaris autem stulticia captum à filio Patrem hinc inde publicè famabat.

Imperator
arceatur à
Moguntia.

Eodem anno xxiii. die mensis Decembris visus est ab occidente
X x
tantus

rantus in sidere ignis flammare, ut solis jubar crederetur, si in orientis parte fuisset. Item hoc ipso anno mortuus est Dux Fridericus vir prudentia, moribus, & nobilitate satis clarus: sed clarissimo, & singulari inclitæ famæ Adelhaidis, filia: scilicet Imperatoris matrimonio, & eadem miræ indolis prole, priusquam moreretur, decoratus.

MCVI.

Conventus
Principum
Moguntia.

Anno Brunonis memorati Abbatis primo. Heinrico Rege v. mediante Conventus Principum, qui ad Natale Dñi præcedentis anni fuerat indictus, in hujus principio magnificè dilatatus est: duo namq; Principes & quinquaginta eo tempore apud Moguntiam convenisse memorantur. Solus quidam Dux Saxonie Magnus nomine defuit, quem grandior atas ab itineris labore excusavit. Aderant ibidem Sedis Apostolicæ Legati, Episcopus videlicet Ostiensis Richardus, Episcopus quoque Albanus, & Episcopus Constantiensis Gebhardus, sententiam anathematis in Heinricum seniore Imperatorem à tot sibi succedentibus Romanis Pontificibus sæpius, sæpiusque promulgatam scripsit simul, & dictis testificantibus, universam multitudinem, imò totam toto orbe diffusam Ecclesiam ab ejus communione Christi, & B. Petri auctoritate multis jam annis sequestratum confirmabant. Qua de causa dum Imperator de castello, quo manebat, se Moguntiam exhibere tentaret, Principes ad cavendum tumultum civium Moguntinensium, ipsius partes potius, quam filii sequentium ipsi apud Ingelheim occurrerunt, tandemque generali illum circumvenientes consilio usque ad reatus confessionem, satisfactionisque promissionem perducunt. Cui cum Legati nec Communionem, nec pœnitentiæ modum absque Romani Pontificis consensu dare non possent, ipse consilij utriusque partis annuens, insignia regalia, crocem videlicet, lanceam, sceptrum, globum, atque coronam filio tradidit, & imprecatus illi prospera, salutem se curare propriam spondit.

Heinic. v.
regnare cepit.

Hoc igitur ordine Henricus quintus ejus nominis anno Domini Nativit. præscripto, qui primò destinatus fuit à parte successoris, tunc ab universis Germaniæ Principibus in Regem secundò electus est, & per manus impositionem à Legatis Apostolicæ Sedis confirmatus in Ingelheim villa Regia, acceptis tam ab Episcopis, quam à laicis Principibus jura morem patriæ sacramentis fidelitatis solitis, & consuetis. Et ita regnare cœpit faventibus cunctis, qui aderant, simul & illis, qui procul fuerunt absentes, propter nimiam pertinaciam Henrici senioris, qui multorum sibi comparaverat odium, & indignationem. Henricus itaque Rex quintus post patrem regnavit annis ferme viginti, qui sicut in principio videbatur optimus, ita factus est postea malus, & persecutor Ecclesiæ truculentus; sed de his suo erit ordine dicendum.

Nomina
Legatorum.

Anno præsignato Conventu Principum apud Moguntiam adhuc durante memorati Apostolicæ Sedis Legati consuluerunt in consilium, ut mitterentur aliqui ad curiam Romani Pontificis viri sapientes, & in scripturis eruditi divinis, qui cum ipso Papa tractent ea, quæ reformationem tam imperij, quam Ecclesiæ Germanorum videbantur conducere. Illucit consilium Legatorum tam Regi, quam Principibus universis, delegerunt in hoc ministerium viros genere, simul & dignitate, & eruditione scripturarum insignes, qui, & de objectis rationem reddere, & deinceps

certis sagaciter investigare, ac per omnia utilitatibus Ecclesiasticis sapienter consulere potuerunt. Horum præcipui fuerunt Bruno Archiepiscopus Trevirorum, Henricus Archiepiscopus Magdenburgensis, S. Otto Episcopus Bambergensis, Eberhardus Eychstetensis, Gebhardus Constantiensis Episcopus, & Rupertus Episcopus Herbipolensis, Dux Franciæ Orientalis. Erant cum eis in Comitatu plures viri nobiles laicæ professionis, sapientiâ, divitijs, & sanguine clari, omnes nominatim ad legationem deputati. Habebant in comitatu suo Eckardum Canonicum, & Magistrum scholarum Ecclesiæ Wormatiensis, virum eloquentem, atque in omni varietate scripturarum doctissimum; qui reversus postea sequenti anno factus est Monachus isthuc in Cœnobio Hirsaugiensi, & postremò primus Abbas Vraugiensis in Francia Orientali, & scripsit ejusdem legationis historiam, ut suo loco inferiùs dicemus. Verùm mox Henrico seniori abrogato Imperatori hæc legatio profectura innotuit; qui cum esset multâ, & longâ experienciâ peritus, euntibus in valle Tridentina per quandam Adelbertum comitem insidias posuit; qui super eos inermes, ut erant peregrini, cum civibus armatis irruit, & spoliatos indignæ custodiæ mancipavit, & quòd sibi hoc per legatos Domini sui Henrici Imperatoris fuerit demandatum ostendit; Sanctum tamen Ottonem Episcopum Bambergensem vinculis mancipare noluit, cujus ipse miles & vasallus fuit. Quo etiam mediante Bruno Trevirorum Archiepiscopus, & Wigbertus comes eo pacto dimittuntur, quatenus Imperatorem cum illo pacem facturi conveniant, & quid de reliquis fieri ipse velit, nuntiaturi sub juramento redeant. Interea dum ista consultarent Principes, repenti Domino id ordinante, Welfo Dux Baviaræ cum suis manu valdidâ super eos irruit, & civitatem Tridentinam, ubi Pontifices tenebantur captivi, potenter intravit. Et in primis quidem Gebhardum virum probatum Ecclesiæ Tridentinæ constitutum à Rege Henrico juniore novum Episcopum, quem cives se nunquâ suscepturos conspiraverant, suscipi coegit, deinde ipsum Adelbertum, ejusque sceleris complices adeò perterruit, ut eductos, quos clausurant Principes, ipsumque castellum novo Episcopo redderent; ipsi denique nudipedes ab his quos afflixerant, veniam postularent. Et sic liberati Principes omnipotenti DEO gratias egerunt.

Dum hæc agerentur, Henricus senior Imperator Colonenses, Leodienses, Bonnenses, & pleròsque alios sibi confæderans denuo contra filium persecutionem meditat. Rex verò Henricus junior adunato exercitu contra patris copias ire contendit. Qua de re præmisit trecentos viros, qui pontem super Mosam fluvium, loco, qui dicitur Megefar, constructum observarent: nam omnes ejusdem fluminis transitus jam hostes interruperant, nec alibi, quàm isthuc poterant transire Regales.

Interea dum Rex in palatio apud Aquas grani Cœnam Domini celebrat, Dux Lotharingiæ Henricus cum exercitu imperiali trecentos illos viros, quos præmiserat ad præoccupandum pontem, subito invadit, graviterque resistentes tandem multitudine vicit, opprimit, capit, & crudeliter occidit: reliquos Mosæ fluvius, dum fugam quæritant, submergit. Hæc victoriola Cæsarianis gaudium, simul & audaciam præstitit, & seniores contra Dei Ecclesiam sicut priùs non mediocriter animavit.

X x 2

Dum

Legati
apud
Tridentum
capiuntur.

Dux Lotharingiæ
Regi rebel-
lat.

Abbas de
Farfa sic
Antipapa.

Dum Hæc agerentur in Lotharingia, Wernherus quidam ministerialis Imperatoris, qui Marchiæ præerat Aquinatenfi, mandato Domini sui collectis undecunque in Italia copijs, & corruptis multâ pecuniâ Romanis nonnullis, Paschali summo Pontifice secundo in partibus Beneventanis commanente, quendam Abbatem Cœnobij de Farfa Cathedræ S. Petri cum magna pompa, & solemnitate imposuit: quem Papam Sylvestrum ejus nominis IV. nuncupari fecit. Qui tamen non diu postea ejus turpiter, temeritatis suæ meritas pœnas luit.

Rex verò Henricus junior inter ipsa Paschalia festa, quæ tunc Bonnæ oppido celebravit: Henricum Ducem Lotharingiæ judicio Principum Majestatis læsæ reum, & hostem Reipublicæ Ducatu privat, ac generalem expeditionem in Lotharingiam, accepto à Principibus sacramento per totum Regnum indicit, & parat. Quo dehinc ad Moguntiam, & alias Rheni partes superiores se conferente, Pater se Colonienfisbus reddidit, & Archiepiscopo pulso civitatem ipsam vallis, & propugnaculis, omnique repugnandi genere permagnificè communiavit, & postea se iterum cum suis fidelissimis, qui illum sequebantur, ad Leodium contulit.

Anno igitur prænotato circa medium Junij mensis Henricus Rex junior cum viginti millibus pugnatorum obsedit Coloniam. Sed cum urbs nimium esset munita, per unius ferme mensis spatium callò labore defudans parùm profecit, excepto quòd juvenus, ut fieri solet, moræ impatientis, nonnunquam ad muros concurrens ludo crudeli fugat alterutrum, vel sternit. Ibi Theodericus comes Regi fidelissimus infirmitate pressus moritur, vir nobili Saxonum stirpe progenitus, Catholicæ Ecclesiæ, & Romano Pontifici semper devotissimus: morum honestatis conspicuus, & litterarum scientiâ non mediocriter eruditus.

His temporibus Bruno Trevirorum Archiepiscopus Monasterium S. Eucharij antiquissimæ foundationis extra muros dictæ civitatis nimia vetustate penè collapsum ex fundamentis novum reparans tabulari lapideo Ecclesiâ & magnam, & pulcherrimam construxit. In ea reparatione templi corpus S. Mathiæ Apostoli fuit in muro Ecclesiæ reperiuntur unâ cum parte corporis S. Philippi Apostoli: quamobrem locus ille, qui eatenus dicebatur ad S. Eucharium, qui primus olim à S. Petro missus Trevirorum fuit Episcopus; ad S. Mathiam deinceps vocari cœpit usque in præsens.

Anno etiam prænotato in mense Octobri habitum est generale Concilium in Provincia Longobardorum super ripam Padi fluminis in loco, qui Warstallis nuncupatur; ubi præsidente Romano Pontifice Paschali secundo coram multitudine maxima Clericorum, & Laicorum, qui de diversorum Regnorum Ecclesijs convenerant, præsentibus etiam Legatis Henrici Regis v. plura fuerunt ad communem utilitatem ordinata. Multi quoque in eodem concilio Pseudoepiscopi fuerunt depositi, & Catholicæ fidei constantissimi Professores in bono confirmati.

Anno quoque prænotato Rupertus Episcopus Herbipolensis detenderet ad præfatum concilium in Longobardiam, moritur, & peregrinus in terra aliena sepelitur. Post cujus obitum Erlungus, quem antea diximus per Henricum Imperatorem contra Rupertum Episcopum detentum, communi voto Cleri, simul ac populi, ut verus præful Herbipolensis

Monasterium S. Mathiæ reparatur.

lenfis Ecclesiæ suscipitur, & consentiente tam Rege Heinrico, quam summo Pontifice Romano cum maximo honore inthronizatur, præfuitque in Pontificatu deinceps annis xvi.

Eodem anno mortuus est Henricus Imperator apud Leodium civitatem Lotharingiæ, anno Regni sui quinquagesimo, in excommunicatione trium Romanorum Pontificum; quem sui de consensu Episcopi Leodiensis nomine Otberti sepelierunt in Ecclesia contra fas, & æquitatem, cum scirent eum excommunicatum: qui omnes ipso facto eandem sententiam anathematis incidentes ad pœnitentiam postea redierunt, & per certos Apostolicæ Sedis legatos absolvi meruerunt.

Igitur quia tandem cessante exactore conquievit & tributum, mox omnes, qui quæstus duntaxat gratia Heinricum sequebantur excommunicatum, suasque animas exposuerant venales, nimio in casu Principis sui terrore concussi, Heinrici Regis v. gratiam postulantes impetrarunt, & per ejus medium communioni Catholicæ sunt Ecclesiæ restituti. Leodiensis autem Præsul Otbertus, cæterique coepiscopantes hæc inter cætera recipiuntur in communem pœnitentiæ conditione, quod cadaver excommunicati Heinrici Imperatoris pridem apud Leodium in Monasterio sepultum sine alicujus alterius hominis adjutorio per se, ac manibus proprijs effoderent, & absque ulla sepultura vel exequiarum celebritate in loco non consecrato deponerent, insepultumque dimitterent: comprobantibus hanc pœnitentiæ satisfactionem à legatis Apostolicæ Sedis impositam Archiepiscopis, & Episcopis, qui aderant, uni versis: quoniam quisquis vivus Ecclesiæ communionem non vult accipere, indignus est etiam censendus, ut eam mortuus consequatur. Corpus itaque Imperatoris anathematizati secundum jussionem legatorum Apostolicæ Sedis manibus Episcoporum, qui sepulturae consenserant, de sepulchro extrahitur. Quo facto paulopost jubente Heinrico Rege V. Spiram deportatum est: & lapideo impositum sacrophago in quadam Ecclesia deserta per quinque annos sepositum, donec ipse filius à Sede Apostolica tandem patri defuncto absolutionem cum sepultura Ecclesiastica obtinuit; & tunc in majori Ecclesia Spirensi cum suis progenitoribus multis assistantibus Episcopis humatus fuit. Obijt autem Henricus Imperator IV. anno Dominicæ Nativitatis supra scripto mcvj. Brunonis verò Abbatis hujus Monasterij Hirsaugiensis primo, Indictione Romanorum quartâ decimâ, die mensis Augusti septimo: de quo multi Auctores in humanis tunc agentes multa scripserunt mala, quæ nos recensere per singula de mortuo post tot annos indignum judicamus.

Fuerunt etiam qui plura de illo bona litteris commendârunt: videlicet quod nemo illis temporibus naturâ, ingenio, fortitudine, audaciâ staturâ, & totâ elegantiâ corporis Imperialibus videretur fascibus ipso aptior: inimicis terribilis, sempërque mirabili successu victoriosus, utpote qui sexagies, & eo amplius cum inimicis dimicans victor triumphavit. In offensores clementissimus fuit: ad remittendum facilis, & ad indulgendum precantibus veniam promptus. Cùm aliquando sederet ad requisita naturæ, duo sicarij subordinati ab æmulis ut eum interficerent, latere in angulo deprehensi sunt ab his, qui custodiæ fuerant deputati: quos coram eo ductos de intentione sceleris perpetrandi convictos, &

Xx 3

confes.

Corpus Imperatoris in campum ponitur.

Vir Imperio videbatur aptissimus.

confefſos, nihilominus abire præcepit: multis etiam principibus, nobilibus, & alijs, qui graviter in eum deliquerant, veniam poſtulantibus ſtatim omnia indulſit. Nam parcere proſtratis noverat, & debellare ſuperbos. In pauperes pius fuit, & ſingulari miſeratione compatiens, multamque illis eleemoſynam dedit.

Primus fuit
Imperator
depoſitus.

Sed omnia hæc bona hoc unum in oculis omnium, qui Deum no-
muerunt, obſcavit, quòd Eccleſiam contempſit, & excommunicatum
à tot Romanis Pontificibus uſque ad mortem in ſua pertinacia perduravit.
Ob id primus fuit inter Romanos Imperatores, qui ab imperio legitime
depoſitus; ante quem tamen nonnulli à Romanis Pontificibus ad tempus
pro ſuis criminibus fuerunt excommunicati. Scholaſtici certant, & ſic
quidam dixit: adhuc ſub iudice lis eſt: an Romanus Pontifex jure poſſit
deponere Imperatorem? cujus rei quaſtio noſtris diſcutienda viribus
eſt commiſſa, nec omnino congruit.

Lotharius
comes fit
Dux Saxo-
niae.

Anno etiam prænotato mortuus eſt Dux Saxonum Magnus, di-
ſenio gravatus, & morbo; cujus Ducatum Lotharius comes dictus de Sup-
pelingeburg accepit, qui poſt Heinricum V. factus eſt Imperator elec-
tione Principum, ut ſuo loco inferius dicemus.

Obijt etiam anno præſcripto Marchio Saxoniae, Udo nomine, vi-
ditiffimus, cujus Marchiam prænominatus ex comite Dux Lotharius ſu-
militer obtinuit. MCVII.

S. Paulina
incipiunt
moritur.

Anno Brunonis Abbatis ſecundo, quartâ decimâ die menſis Martii
obijt ſancta, & venerabilis Domina Paulina, quæ multis annis apud Thuringos
in diœceſi Moguntina pro Chriſti amore voluntariè incluſa juxta
Monasterium noſtri Ordinis, quod ipſa fundaverat, & ejus nomine usque
in præſentem diem cella Paulinae vocatur, vitam in omni ſanctitate
religioſiſſimam; & multis tam ante, quàm poſt mortem miraculis con-
ſcavit, & multos ſuo exemplo ad emendatioris vitæ ſemitas converſos.
mortuo namque viro ſuo alium ducere contemnens, totam ſe
mancipavit amori, conſtructoque Monasterio in ſua hæreditate propria
quidquid habuit, in ſuſtentationem Monachorum Domino Deo ibidem
fervientium deputavit.

Wernher.
filius S. Pau-
linae.

Filium habuit nomine Wernherum, qui poſteaquam annos pu-
riles in ſtudio deſudans litterario exceſſit, hortatu ſanctæ Matris in præ-
ſenti Cœnobio Hirſaugienſi Monachus factus, perfectum ſe regularis ob-
ſervantiæ cuſtodem in omnibus ſemper exhibuit. Qui poſtea Cœnobio
per Matrem in Thuringiam conſummato, illuc de Congregatione Hir-
ſaugiana cum alijs novem fratribus miſſus eſt, qui inter decem ſub Gerun-
gi Abbatis regimine, qui fuit vndecimus, locum illum tradente ſanctæ
Paulinæ, ſicut diximus, anno Beati Abbatis Wilhelmi ſexto decimo, primi
regulariter inhabitare cœperunt.

S. Paulina
ſepelitur in
Eccleſia.

Cum ergo moritura jam eſſet eadem Domina S. Paulina, vocatus
ejus tranſmigrationem Abbas Gerungus, Wernherus Monachus ejuſdem
famulæ Dei filius, & reliqui fratres convenientes, ejuſdem de corpore
tranſitum precibus, & Dominici oblatione Sacramenti omnipotentis
quantò poterant, devotiùs ſtuduerunt commendare.

Poſtea verò quàm anima illa Chriſto dilecta tranſmigrans ad
los evolavit, in æternum lætabunda cum Angelis, tulerunt corporeus,
& in

& in sarcophagum ligneum recludentes ad Ecclesiam Monasterij, quod ipsa fundaverat, sicut diximus, cum debito honore deportarunt, celebratisque ex more solemni devotione mortuorum exequijs ante Altare S. Crucis honestissimè tradiderunt sepulturæ, ad cuius tumulum omnipotens Deus multa infirmis, & in necessitatibus constitutis beneficia pluribus annis præstare consuevit. Ejus vita luculento sermone conscripta in eodem Cœnobio habetur.

Quoniam verò Gerungi Abbatis primæ cellæ Paulinæ, memoria nobis se offert, qui cum decem Monachis ex præfenti Monasterio Hirsaugensi, ut diximus, illuc missus fuerat, libet parumper illius vitam, & mores styli officio ad notitiam posteritatis commendare. Qui patriâ Suevius ex familia Buchaugensium progenitus, puer ad litteras à parentibus, ut fieri solet, ponitur, & bonis Præceptoribus in civitate Augustana imbuendus commendatur; à quibus non minus in compositione morû, ac vitæ honestate laudabili sollicitudine instituitur, quàm in scientia scripturarum eruditur.

Qui postquam evasit annos pueriles jam satis doctus in litteris mundanis, divino Spiritu illustratus venit Hirsaugiam, procidensque ad pedes Beati Wilhelmi Abbatis, ut susciperetur in Congregationem Monachorum, humiliter petijt, & impetravit. Monachus autem factus in omni sanctitate vitam, & mores suos instituit, & à mandatis Regulæ, ac Divi Patris nunquam vel in minimo declinavit; regularis namque disciplinæ tam studiosus observator fuit, & custos, ut paucis inferior, multis autem superior in Monasterio videretur.

Et quia in Musica singulari fuit modulatione peritus, quod sanctum Abbatem non latuit, ideoque cum consilio fratrum Cantorem illum principalem constituit, & imbuendos in arte canendi fratres illi juniores simili providentiâ commisit. In quo quidem officio satis studiosum, & diligentem se omni tempore exhibuit, quoniam & vox artem ornavit, & ars commendavit vocem excellentem.

Ad Monasteriû Cluniacense in Burgundiam à S.P. Wilhelmo binâ vice missus est pro discendis statutis, & consuetudinibus illius S. Congregationis, ad cuius imitationem & se, & suos omnes, quantum fieri potuit, instituere & formare somnoperè cogitabat. Fuit autem Gerungus iste staturâ corporis satis pulchrâ & convenienti dispositus, ut nec proceritate nimiam fuerit turgidus; nec despicibili brevitate contemnendus: In moribus autem singulari gravitate maturus extitit, & censor contra vitia acerimus fuit: virtute tamen discretionis non caruit, quippe qui morbos animi curaturus semper mediocritatem adhibuit, ut neque in corrigendo peccantes nimium esset rigidus, neque in parcendo plus quàm expediret negligens, & remissus: quidquid boni sermone docuit, semper suo prior exemplo demonstravit. Pacem habere cum omnibus didicit, quia pacis Auctorem Dominum JESUM super omnia dilexit. In scientia divinarum scripturarum nec profundè doctus, nec omnino turpiter fuit ignarus, sed mediocriter eruditus. Virtutem tamen scripturarum profundissimè didicit, qui exercitium divini amoris in suo pectore jugiter portavit; scientia enim divinarum scripturarum medicina animæ est; Charitas autem Dei bonis, & sanctis formata operibus, vera sanitas est mentis. Quid infirmus

Vita Gerungi Abbatis
cellæ Paulinæ.

firmus de medicina gloriatur, qui ad ſanitatē eā non utitur? Melius eſt
 nitatē habere, quā medicinam, & magis optandum, ut ſanus ſit homo,
 quā medicus. Ita ſanctus iſte Gerungus, quoniam mente fuit ſanus, & in-
 columis, opus non habuit medicinis. In divino amore ſemper ardebat ſu-
 viter, & ideò non fuit ſcripturis inveſtigandis deditus, vel occupatus inu-
 liter. Bonum eſt ſalubres habere medicinas, ſed melius eſt ſanctitate con-
 firmatā non indigere medicinis: & bonum eſt divinas ſcripturas legendas
 & ſciendo ſapienter revolvere, ſed habere veram charitatem radicatam
 in corde, eſt fructum ſcripturæ optimum poſſidere. Gerungus ergo
 fructum divinarum ſcripturarum hauſit optimum, qui pauca quidem di-
 dicit, ſed multa bona fecit; Scriptor tamen manualis, & bonus fuit, &
 ſtudioſiſſimus, qui multa volumina ſcripſit ſuā manu ad utilitatem ſa-
 trum communem. Quando Congregatio de S. Aurelio tranſiit ad no-
 vum Monasterium poſt mortem S. Wilhelmi Abbatis, Gerungus cum
 duodecim fratribus in priori manſit Cœnobio, & de mandato Gebhardi
 Abbatis ſuper eos aliquamdiu Prioris geſſit officium. Poſt hæc Monas-
 terio cellæ Paulinæ per ipſam Chriſto devotam famulam conſummatæ, &
 Abbati Hirſaugienſi ex more oblato, Gerungus Abbas à tota Congrega-
 tione Hirſaugiana illò deſtinandus eligitur, & cum fratribus decem ut
 dictum eſt, S. Paulinæ deſtinatus. Quem illa cum ſumma devotione, ut
 verum Chriſti ſervum ſuſcipiens, ordinari à Ruthardo Archiepiſcopo
 petijt, & mox ei Monasterium cum omnibus poſſeſſionibus ſuis regen-
 dum commendavit.

Gerungus
 fit Abbas ſ.
 cellæ Pau-
 linæ.

Eckardus
 fit Mona-
 chus Hir-
 ſaugienſis.

Anno prænotato Magiſter Eckardus Wormatiensis Eccleſiæ Cano-
 nicus, & Scholaſticus divino Spiritu compunctus mundum cum ſuis pompis,
 & vanitatibus pro Chriſti amore deſeruit, venienſque ad Hirſau-
 giam ſanctæ converſationis habitum ſuſcepit. Erat autem vir in omni ge-
 nere ſcientiarum erudiſſimus: ſub cujus magiſterio multi nobiles, &
 ignobiles in omni litteratura magnificè profecerunt. Qui Monachus
 factus in omni puritate vitam ſuam inſtituit, & crescentibus meritis tu-
 dem poſt annos undecim Abbas in Uraugia primus ordinatus fuit.

Concil. ge-
 ner. apud
 Trecaſagi
 tur.

Anno item præſcripto Concilium Episcoporum non parvum cele-
 bratum eſt in civitate Trecaſina Galliarum circa Aſcenſionem Domini, cu-
 præſedit Paſchalis Papa ſecundus, ubi inter multa, quæ pro tempore, &
 neceſſitate corrigenda videbantur, ſententiam de libera Prælatorum ele-
 ctione, & de coercenda laicorum in Eccleſiaſticas dignitates præſumptio-
 ne juxta Prædeceſſorum ſuorum decreta de conſenſu omnium Episcoporum
 promulgavit.

Legatio
 Heinrichi
 Regis ad
 Concilium

Interea Heinrichus Rex v. peragrata Saxoniā venit ad Moguntiam
 cum quibusdam Episcopis, atque Principibus, quorum conſilio perſua-
 ſus honeſtam legationem miſit ad Romanum Pontificem Synodo apud
 Trecaſ præſidentem, per quam notam fecit tam Papæ, quā Synodo
 ſententiam privilegiorum Carolo quondam Magno, & alijs Imperatoribus
 ſuper inveſtitura, ſive inſtitutione Episcoporum à Sede Apoſtolica
 conſeſſorum, poſtulans eadem ſibi illaſa, & inconvulſa dimitti. Super
 qua re Papa Regem ad Audientiam futuri concilij, quod Roma cele-
 brandum indixit, per eoſdem legatos venire præcipiens, ut cauſa man-
 ventilaretur, totius anni venientis inducias conceſſit.

Tunc

Tunc etiam nonnullos Germaniæ Præsules ad Concilium Trecentense vocatos, qui non venerant, Papa suspensione officij mulctavit. Quos tamen non multo postea satisfacientes clementer absolvit.

Eodem quoque anno Henricus Rex apud Ratisbonam Bavariæ urbem colloquium indixit Principibus, cum quibus expeditionem ordinavit in Flandriam contra Rupertum comitem imperio tunc rebellantem. Quâ circa initium Octobris motâ, terram rebellium ingressus, Rex non sine gravi exercitus sui dispendio, per unum & amplius mensem vastat, donec per internuncios treugæ fuerunt impetratæ.

MCVIII.

Anno Brunonis Abbatis III. Fridericus Dux Suevorum pater Friderici postea Imperatoris primi, vir potens, & amator Catholicæ unitatis præcipuus, cupiens divini cultûs ampliari servitatem, Monasterium Ordinis nostri, quod Lorch dicitur, in diocesi Augustensi fundavit: in quo Monachos de Hirsaugiensi Congregatione numero XII. posuit, quibus omnia hujus vitæ necessaria in annuis redditibus copiosissimè providit. His Bruno Abbas Reverendissimus Hirsaugiensis, quendam venerabilem senem præfecit pastorem, cujus nomen non occurrit. Fundator autem priusquàm daretur Abbas, anno præcedente, sicut diximus, ab hac vita deficiens transivit ad superiores.

His etiam temporibus Ruthardus venerabilis Archiepiscopus Moguntinus desolationem antiquissimi Monasterij, quod S. Disibodus ex Hybernia quondam Episcopus, & pro Christo peregrinus in comitatu Spanheimensi tempore S. Gregorij Papæ primi juxta oppidum Sobernham construxerat, in confluentia duorum fluviorum, quorum alter Nahus, alter verò Glanus nominatur, cupiens restaurare, impensas simul, & animum sancto negotio adaptavit. Fuit enim Cœnobiùm illud quondam ditissimum, & multis possessionibus dotatum, quod Archiepiscopus quidam Moguntinus ab Imperatore sui temporis obtinuit, & miserè dissipavit: prædia namque, & possessiones Monachorum suis militibus contulit in beneficium, & omnia quæ reperit, in usum convertit alienum, donec paulatim Cœnobiùm in toto penè fuit desolatum. Monachis tandem deficientibus præ inopia Clericos sæculares paucos imposuit, sub quorum occupatione locus per multos annos miserabiliter collapsus mansit.

Fuit hisdem temporibus Burchardus Abbas Cœnobilij S. Jacobi prope Moguntiam ex plantatione Hirsaugiana cum Erckenbaldo quondam per S. Wihelmum illo missus, vir prudens, & singulari devotione religiosissimus. Huic Ruthardus Archiepiscopus restaurandum præfatum S. Præsulis Disibodi Monasterium commisit, impensas contulit, & omnia necessaria providit. Qui Burchardus anno prænotato ultimâ die mensis Junij primum fundamenti lapidem in monte pro Ecclesia, quæ hodie cernitur, posuit, & Monasterium de pede montis, ubi prius fuerat, in montem ubi nunc est, transferens brevi tempore construens magnificè consummavit: positus autem illic Monachis de S. Jacobo, utriusque Monasterij curam habuit, & boni pastoris officium utrobique adimplevit.

Circa hæc tempora idem Archiepiscopus Ruthardus novam Ord. nostri præposituram in Ringavio non procul à Vinicella, & Gisenheim

Y y

viculis

Monasterium in Lorch fundatur,

Monasterij S. Disibodi reparatio.

Burchardus Abb. S. Jacobi.

viculis in monte construxit, qui Bischoffsberg dictus est, sub honore S. Baptistæ Joannis; quam jurisdictioni Abbatis Monasterij Divi Martyris Albani prope Moguntiam voluit omnino esse subiectam. Sed non diu post, ut dicemus suo loco, in Abbatiam est commutata.

Richolfus
Comes
Rhenensis.

Richolfus quidam comes Rheni unacum Danckmode conthorali sua, qui morabatur in castro haud procul à Stauronesio oppido, & multas possessiones habuit circa Rhenum. ad memoratæ præposituræ consumptionem plura bona contulit, & impensas hilari devotione sufficientes ministravit. De hujus Richolfi comitis propagine descenderunt Rheni comites, qui hodie habentur: quorum mansio nostris temporibus in castello esse consuevit, quod Duna vocatur in Westrasia. Construxerunt etiam ad occidentalem plagam dicti Monasterij juxta Ecclesiam mansionem unam pro sanctis virginibus Christo in castitatis proposito servire volentibus, quarum non parvam multitudinem brevi tempore collegerunt. In quarum numero fuit Wertrudis memorati comitis Rheni filia, quæ usque ad mortem omnipotenti Deo in omni sanctitatis proposito servivit. Erant autem tam Moniales, quàm Monachi sub unius cura Præpositi, qui vitæ illis necessaria ministrabat. Verùm successu temporis propter pacem utrorumque, Moniales ad Coenobium pro eis in valle constructum translatae sunt, & habitare amplius in monte juxta mansiones virorum deserunt.

Ludovicus
Rheni comes
frater Monachus.

Filium habuerunt memorati comites nomine Ludovicum, qui contemptis mundi vanitatibus universis ad sæpe dictum S. Joannis Coenobium exemplo sororis se contulit, & Monachus factus, omnipotenti Deo usque ad vitæ suæ terminum in vera humilitate semper strenuè militavit. Ex quo non modicum paternæ hæreditatis emolumentum tam ipse Ludovicus, quàm soror eidem Monasterio attulerunt.

In fine hujus anni Rex Henricus Natale Domini, apud Moguntiam celebrans Rupertum Flandriæ comitem in gratiam, & deditionem intercessionem Principum accepit, & ad obedientiam imperij reduxit.

MCIX.

S. Anselmus
moritur.

Anno Brunonis Abbatis quarto, Indictione Romanorum secundâ; mensis Aprilis die vicesimâ primâ obiit S. Anselmus Cantuariensis Archiepiscopus in Anglia, magnus Hirsaugiensium fratrum Patronus, amicus, & fautor; vir sanctissimæ conversationis: de cujus scriptis, & lucubrationibus eruditione, ac devotione plenis, supra diximus anno S. Wilhelmi Abbatis xv.

Eodem quoque anno penultimâ die mensis Aprilis mortuus est etiam S. Hugo Cluniacensis Abbas, pater multorum Monachorum, qui & ipse Hirsaugiana Congregationis fautor, & amicus præcipuus extitit; & beatus viri Abbatis Wilhelmi singularis confrater, & familiaris fuit. Qui multis tam in vita, quàm post mortem claruit miraculis; quemadmodum in ejus gestis clariùs continetur. Cui Pontius in Abbacia successit, qui postea Romæ Cardinalis fuit.

Joannes ex
Monacho
Cassineni
Diaconus
Cardinal.

Claruit his quoque temporibus Joannes ex Monacho Cassineni Coenobij sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis à Beato Paschali Papa creatus: vir magnæ prudentiæ, ac singularis eruditionis, nec minus vitæ merito, quàm scientiæ doctrinæ venerabilis. In multis legationibus

tionibus Romanæ Sedis exercitatus semper fidelis Apostoli gessit officium, & Romanæ honorem Ecclesiæ non neglexit.

Claruit etiam his temporibus in Italia Odorosius Cassinensis Monasterij Abbas vir sanctissimæ conversationis, qui Monasticum ordinem in multis Italiæ Cœnobijs pænè collapsum suâ industriâ ad regularis observantiæ tramitem reduxit. Denique in Monasterio suo Cassinensi plures egregios Monachos instituit, de quibus multi postea facti sunt, vel Romæ Cardinales, vel in diversis locis Episcopi.

Anno præscripto mortuus est Ruthardus Moguntinæ Sedis Archiepiscopus, vir magnæ prudentiæ, & singularis clementiæ in pauperes, qui ovibus sibi commissis strenuè, utiliterque præfuit, & multas Ecclesias vel de novo construxit, vel antiquas nimia vetustate ruinosas, per totam fermè diœcesim magnificè reparavit. Post quem Adelbertus Regis Heinrici Cancellarius in Archipontificatu succedens præfuit annis fermè xxviii. vir & ipse magnificus, qui multa bona fecit, & plura præsentis vitæ adversa pertulit.

Eodem anno Rex Heinricus apud Franckenfurt conventum Principum habuit, ubi Sigefridum comitem Palatinum Rheni cœpit, & apud Herbipolensem Episcopum Erlungum carceri mancipavit, eò quòd prodeinde Heiprico Duce Lotharingiæ (priùs abrogato, tunc autem in gratiam Regis recepto) in necem, & regnum ejus, ad quorundam perverforum persuasiones conspiraverit. Per triennium sic mansit carceri mancipatus, & postea intercessione Principum, amicorum ad Regis gratiam meruit pervenire.

In eodem conventu Principum Rex Heinricus Godfridum Abbatē Fuldensis congregationis accusatum deposuit, cui Wolfhelmus ejusdem Congregationis Monachus in Abbacia successit. Fuerunt, qui dicerent, Godfridum ex subordinatione æmulorum contumeliam, & injuriam passum: cujus rei certitudinem non habentes, nihil de mortuis nos convenit temerè judicare.

Post hæc eodem anno Rex Heinricus magno suorum adunato exercitu in Poloniam proficiscitur, & diutino, multoque labore defudans gentem cum Duce ad obedientiam redire compellit, & Romano solve-
re Imperio tributum, quod diutiùs negavit.

M C X.

Anno Brunonis Abbatis quinto Gebhardus Ecclesiæ Spirensis Episcopus, qui ante Brunonem Abbas fuerat Hirsaugiensis, diutinis vexatus doloribus ad disponendum negotia Pontificatus Ecclesiæ factus est omnino inutilis; unde præhabito amicorum consilio Pontificatum deserre statuit, & ad Monasterium, unde venerat, redire: ut cum quibus manere sanus ad tempus noluerat, infirmus nunc, & postea mortuus perpetuò remaneret. Cumque jam ordinatis omnibus, quæ ad viam necessaria videbantur, in curru sedens de Monte S. Michaëlis Ebernsperg dicto, ubi manere consueverat, iter inchoasset versus Hirsaugiam, rumor civitatem Spirensis subito replevit, quòd eorum Pontifex fugeret ad Cœnobium, ampliùs non reversurus. Concurrentes igitur in multitudine copiosa, priusquam medium perfecisset iter Episcopus, circumdantes eum obnixè rogârunt, ne curam ovium suarum desereret, nec se ab

Y y 2

illis

S Odorosius
Abbas Clu-
niacensis.

Adelbertus
fit Archie-
piscopus
Mogunt.

Abbas Ful-
densis à Re-
ge deponi-
tur.

Gebhardus
Episcopus
Spirensis
ægrota.

illis elongaret. E contra multum rogat Episcopus, ne suum impedirent propositum, neque semetipsos cum ejus infirmitate ulterius gravarent; *inutilis sum*, inquit, & *mibi, & vobis*: quippe qui & propriam salutem sapienter compellor negligere, & vestris commoditatibus, ut tencor. debitam sollicitudinem nequeo adhibere, precor ergo, fratres mei, permittite quatenus ad Monasterium redire mihi liceat, ut modicum id temporis, quod restat vite, divinis me obsequijs qualitercumque restituam. Sed cum nulla ratione eis persuadere posset, ut suis petitionibus acquiescerent, post multos tandem sermones unus coram omnibus dixit: *Nec justum mihi videtur, viri Spirenses, nec honestum, ut Episcopum nostrum, quem sanum accepimus, infirmum dimittamus, ad quid bonos illos fratres Hirsaugienses Monachos gravemus cum nostro Pontifice, contra legem fraternae charitatis*: quod tibi non vis fieri alteri ne feceris? Eligamus igitur potius in Ecclesia nostra possessionibus locum aliquem ejus convenientem infirmitati, adhibitisque ministris, quotquot voluerit, idoneis, qui deserviant aegrotanti cum diligentia. hujus vite necessaria de proventibus Ecclesiae ministremus. Placuit unius viri consilium omnibus, & data Pontifici fide juramenti, quod mortuum in Hirsaugia sepelirent, quem illò pergere vivum prohibuissent, eorum voluntati praebeuit & ipse consensum. Locus itaque manendi infirmitati ejus satis conveniens, & amoenus, inter paludes Rheni Bruchsal dictus, eligitur, qui tribus à Spira, & quatuor milliariibus ab Hirsaugia distans, nunc in oppidum commutatus est. Ibi Pontifex Gebhardus senio gravatus, & morbo, diem praetolabatur extremum: cui, quidquid ad vitae hujus sustentationem pertinebat, Fratres Ecclesiae Spirensis ministrari copiose fecerunt. Mansit igitur in praefato loco sibi deputato graviter infirmus, & mensibus duntaxat in hoc mundo tribus supervixit; nam ingravescente paulatim aegritudine tandem anno praenotato, primam videlicet die mensis Martij ab hac vita transiens in Domino quievit. Cujus cadaver Spirenses, quemadmodum vivo promiserant, ad Monasterium istud Hirsaugiense duxerunt: quod Abbas Bruno & fratres cum honore debito suscipientes, ante majus altare tradiderunt sepulturae.

Bruno fit
Episcopus
Spirensis. 33.

Huic in Episcopatu Spirensi Bruno quidam succedens praefuit annis tredecim promotus auctoritate regia; qui ob receptum ab ipso Rege Heinrico beneficium, ne suo Creatori videretur ingratus, consensit, ut civitates Spirenses eximerentur à quibusdam legibus, & statutis per imperiale privilegium, in quibus Episcopo antè fuerant de consuetudine juris obligati, non in parvum memoratae Ecclesiae detrimentum; cujus exemptionis litteras anno sequenti, quo datae fuerant, annotabimus.

Monasterium
Gozaw
fundatur.

Anno etiam praenotato Bertholdus comes quidam de Hennenberg Lucâ conthorali suâ consentiente fundavit Monasterium Ordinis nostri sub honore B. Mariae semper Virginis in provincia, quae tunc, ut privilegium Heinrici Regis quinti confirmat, dicebatur Teutonica Francia, in Episcopatu Spirensi in terra vulgariter Albegavv, in comitatu Vorheim, in silva, quae dicitur Lushart, circa ripam, quae vocatur Alba, & nomen Monasterij Augia Dei, teutonice autem Gottisavv, quod Coenobium hoc ipso anno consummatum, & magnifice dotatum, multisque & singularibus privilegijs tam Papalibus, quam imperialibus subnixum, Hirsaugiensibus tradidit inhabitandum.

Bruno

Bruno igitur venerabilis Hirsaugianæ Congregationis Abbas habito seniorum consilio fratres de Congregatione sua duodecim ad prædictum locum misit, qui Wolpotonem valde religiosum, & venerabilem virum Abbatem & Rectorem Monasterij Gottisaugiensis primum constituit, sicuti anno S. Wilhelmi XVI. diximus. Et notandum, quòd memorati Cœnobij fundator comes fuit de Hennenberg, simul & comitatum possidens in Vorcheim, non procul à Gozavve, ubi tunc morabatur, cujus hodie castelli nullum manet vestigium. Titulus etiam comitatus de Vorcheim postea extinctus perpetuæ oblivioni traditus est, quemadmodum, & alij complures.

Anno prænotato Rex Henricus circa festum Epiphaniæ Domini colloquium apud Rarisbonam cum Principibus habuit, quibus animi sui propositum aperuit, & quòd Romam proficisci velit pro corona imperij eunctis manifestè referavit. Collaudaverunt omnes Regis propositum, & procerum, nobiliùmque multitudo maxima se profecturam cum illo juramenti confirmatione promisit. Dies pergendi ad finem mensis Augusti statuitur, ad quam se unusquisque præparare jubetur. Interea Rex Henricus descendit ad Lotharingiam, & in civitate Leodiensi Mechthildem Henrici Anglorum Regis filiam sibi ante desponsatam celebratis nuptijs ex more solenniter duxit uxorem. De qua tamen liberos non suscepit, ut propheta viri DEI Bennonis dudum Henrico quarto Patri ejus prænuntiata impleretur dicentis: *Quoniam Ecclesiam Christi persecutus es, & unitatis Catholicae Sacramentum confudisti, non perveniet semen tuum in quartam generationem.* Quis fuerit iste Benno superius anno Monasterij vacantis LVI. diximus.

Anno igitur Brunonis prænotato in fine mensis Augusti Henricus Rex quintus cum magno suorum exercitu in Italiam profectus est, habens in comitatu suo plures Episcopos, Abbates, Duces, Comites & Nobiles, alijs secum per montem Jovis, alijs verò per vallem Tridentinam alpes transcendentibus. Providè autem disposuit Rex viros non solum armis peritos, sed etiam in omni varietate scripturarum doctissimos in suo comitatu habere plurimos, ut si quid Romæ forsitan oriretur quæstionis non Itatorum fraudibus, sed suorum potiùs fidelium consilijs agnosceret veritatem. Inter quos fuit Magister scholarum Ecclesiæ Herbipolensis natione Scotus, nomine David, vir excellenter doctus, ingenio promptus, sermone Scholasticus, qui jussus à Rege totam hujus expeditionis historiam, rerumque in illa gestarum, stilo tam facili, qui parum à communi loquela differat in tribus libris digessit. Voluit enim Rex, quòd faciliiori sermone latino series rerum ab eo gestarum scriberetur, quatenus legi à pluribus etiam minùs doctis potuisset. Iste David postea Monachus factus est sub S. Machario primo Abbate Cœnobij S. Jacobi Apostoli Majoris in suburbano Herbipolensis urbis, cui auctore Deo ego Joannes Trithemius quondam Abbas Spanheimensis, hodie cum ista scripsi in quartum annum quamvis inutilis præsideo, de quo latius Christo miserante suo loco inferiùs mentio fiet.

Rex autem Henricus per universam Longobardiam discurrens cum suo exercitu pacem omnibus dedit, eum pacificè recipientibus, fidem servans amicis, & gratiam concedens eam humiliter postulantis.

Y y 3

Fuerunt

Conventus
fit Principū
Rarisbonæ

David Scotus
historiographus

Fuerunt etiam nonnulli eius imperio contumaciter reluctantes, in quos statim movit exercitum, munitiones eorum cepit, oppida, & castrum rebellantium evertit. Unde factum est, quod venire Romam hoc anno non potuit.

MCXI.

Rex Romam
ingreditur.

Anno Brunonis Abbatis VII. Henricus Rex dispositis in Longobardia prosperè negotijs Romam proficiscitur, & à Beatiss. Papa Paschali cum summo honore, applaudentibus cunctis, ad urbem introductus est. Alterà mox die relictis Privilegijs, quæ Papa per suos nuncios adhuc in Longobardia existenti Henrico Regi priùs miserat, de recipiendo videlicet ab Ecclesijs imperij Ducatus, Marchias, Comitatus, Advocacias, Monetas, Telonia, caterarumque regalium, quæ possident summam, magnus fuit subortus contra Papam tumultus Principum, propter Ecclesiarum spoliationem, quæ permissione Pontificis fuerat in foribus, de qua non solum gravarentur Episcopi, sed ipsi quoque suis beneficijs, quæ tenebant ab Ecclesijs, privarentur. Sic etenim convenerant inter se Papa, & Rex, ut Romana Ecclesia liberè haberet investituras Episcoporum, & imperium reciperet ab Ecclesijs omnia, quæ commemoravimus. Cui pollicitationi Papæ Rex dedit consensum, ita tamen, quod hæc transmutatio firmâ, & authenticâ ratione, concilio quoque totius Ecclesiæ, ac Principum stabiliretur assensu, quod fieri posse vix, aut nullo modo credebatur.

Concessio
Papæ cassatur ab
Episcopis.

Hæc igitur conventionem, sicut diximus, auditâ Germani Præsulles, Duces, & Comites, quorum multitudo aderat non parva, unanimi voluntate contradixerunt, parati suarum privilegia Ecclesiarum defendere usque ad mortem. Unde consilio inter se habito, Romanum Pontificem ne diffugiens novissima faceret deteriora prioribus, apud se custodia manciparunt honestæ, usque ad pacificationem Ecclesiæ, & imperialem Regis benedictionem, quæ paulopost subsequebantur. Romani audientes Papam in manibus detineri Henrici Regis totâ nocte congregati, summo manè impetum fecerunt in exercitum Regis, adeo ut commissâ aliquamdiu pugnam Regem per se ipsum necesse fuerit exercitum succurrere, qui & impigrè fecit, & usque ad inclinatam jam diem fortissimi militis, & optimi Ducis opus perficiens suis pro muro fuit. Audiens autem Fridericus Colonienſis Archiepiscopus Regem in periculo versari, mox cum valida manu occurrit, & Romanos magnâ cæde affectos in fugam convertit, & Regem cum suis fatigatum potenter liberavit. Post triduum, Rex cum suis Romam digrediens Pontif. Paschalem, & Cardinales, Episcoposque omnes secum abduxit, & eo, quo potuit, honore tractavit, donec rebus in circuitu compositis per regiones, pacatisque omnibus adversarijs Pascha non longè ab urbe in castris celebravit. Erat autem Dominica Quadragesimæ prima, quando Romani tumultum in regnum suscitaverunt exercitum. Tandem post octavas Paschæ sedatis, quæ fuerant inter Ecclesiam, & imperium utrumque, dissensionibus, Rex cum suis urbem denuò ingreditur, & à summo Pontifice in Basilica S. Petri cum summo honore, omniumque tripudio imperiali diademate coronatur, dato sibi in præſenti per manum ipsius Romani Pontificis Paschalis secundi sub testimonio astantis Ecclesiæ privilegio investituræ Ecclesiæ,

Henricus
Rex v. fit
Imper. IV.

flastica, juxta quod utriusque Prædecessoribus placuerat, & permanere consueverat. Cujus privilegij inconcussibilem stabilitatem idem Papa mox sub anathematis banno coram omnibus publicè confirmavit. Sed post reditum Imperatoris in Germaniam Papa Romæ celebrato Episcoporum centum viginti quinque concilio privilegium investituræ Ecclesiasticæ Heinrico datum revocavit, & ipsum sibi quæ ad hæc adherentes excommunicavit, asserens se vi metûs ad illicita fuisse compulsûm. Habebat in hac sua expeditione Rex Henricus plusquam 30000. millia pugnatorum. Coronatus verò Imperator tam Cardinalibus, & Episcopis Romanis, quam summo Pontifici dona tot, tanta & talia dedit ut absentibus, qui non viderunt, penitus esset incredibile. Quibus factis, cum suis sanus, & incolomis ad Germanos redijt.

Anno Brunonis prænotato Imperator Henricus de Italia in Germaniam reversus in mense Augusto, quàm plurimos Episcopos, Abbates, Duces, Comites, & nobiles ad civitatem Spirensis convocavit, quorum consensu, & cooperatione patris sui (cujus absolutionem impetraverat) anniversarium permagnificè celebravit. Nam toto quinquennio cadaver insepultum in sarcophago, sicut dictum est supra, jacuerat in quadam Capella S. Afræ deserta: filio autem Romæ coram Papa existente, testificantibusque, qui morti patris interfuerant, Episcopis poenitentia illius veritatem, vinculum excommunicationis relaxans, ut sepulturam reciperet Ecclesiasticam, Præsul Apostolicus consentit. Corpore itaque Henrici senioris in Ecclesia Spirensi juxta patrem, avumque tandem sepulto, Henricus v. Imperator novum privilegium singulare dedit Spirensibus, quod litteris aureis in fronte valvarum introitus majoris Ecclesiæ, in modum arcus fecit conscribi, cum interpositione imaginis regalis, cuius tenorem his placuit inserere:

Omnes Christi, nostrique fidelibus, tam presentibus, quam futuris notum fieri volumus, qualiter Nos pro remedio anime chari patris nostri felicitis memorie Henrici Imperatoris, consilio, ac petitione Principum nostrorum, Friderici videlicet Colonienensis Archiepiscopi, Brunonis Trevirensis Archiepiscopi, Chunonis Straburgensis Episcopi, Burchardi Monasteriensis Episcopi, Hermannii Augustensis Episcopi, Friderici Ducis, Comitum quoque Gotfridi de Calvo, Friderici de Zolra, Hartmanni de Thielingen, Berengarii de Sulzbach, Gebhardi de Galria, Henrici, Dotonis, Stephani, Gerunzi & Valtheri in ipsa die sepulture ejus, omnes, qui in civitate Spirensi modo habitant, vel deinceps habitare voluerint, undecumque venerint, vel cujuscumque conditionis fuerint, à lege nequissima, & nefanda, videlicet parte illa, que vulgò Buteil vocabatur, per quam tota civitas ob nimiam paupertatem annihilabatur, ipsos, eorumque heredes excusimus. Ne verò aliqua persona major, vel minor, non Advocatus, non naturalis illorum Dominus, illis morientibus de eorum suppellectili quidquam auferre presumat, interdiciamus; & ut omnes liberam potestatem habeant suis heredibus relinquere bona sua, vel pro animabus suis dandi, vel cuicumque persone dare voluerint, ipso Episcopo Spirensi Brunone in pulpito astante, & consentiente concessimus, & confirmamus, eâ tamen interpositâ conditione, ut in Anniversario patris nostri solemniter ad Vigiliis, & ad Missam animarum omnes conveniant, & candelas in manibus teneant, & de singulis domibus panem unum pro elemosyna dare pauperibus, & erogare studeant. Ut autem hæc nostra concessio, & confirmatio rata, & incon-

Corp. Henrici Regis
rv. sepelitur
Spire,

Privilegium
Henrici
civibus datum
aureis
scriptum
litteris,

vulsa omni erit permaneat, & ne aliquis Imperator, aut Rex, vel Episcopus, aut Comes, vel aliqua potestas major, vel minor infringere audeat, in perpetuam specialis privilegij nostri memoriam, hoc insigne stabili ex materia, ut manus, compositam litteris aureis, ut decet, expositum nostre imaginis interpositione, ut vigeat, corroboratum in ipsius templi fronte, ut pateat, annitente nostrorum gratia Civium constat expositum, singularem erga ipsos continens nostre dilectionis affectum. Datum 19. Calend. Septembr. Anno Dominice Incarnationis M.C.XI. regnante Henrico V. Rege Romanorum, anno VI. imperante I. Actum est Spiræ in Christo feliciter sub Brunone venerabili Episcopo Ecclesie præfate, dente. Quoniam superna pietatis adminiculante gratia locum ob insignem Patrum nostrorum memoriam, & fidem civium erga nos semper constantissimam præ cæteris sublimare proponimus, jura ipsius imperiali auctoritate nostrorum Principum consilio corroborare decrevimus. Liberos ab omni telonio, quod hactenus in civitate dari solebat, Civis nostros statuimus. Nuños, quos vulgo Banpfenning, cum illis, quos appellaverunt Schuzpfenning; piper quoque, quod de navibus exactum est, eis remittimus. Volumus etiam, ut nullus civium nostrorum extra urbis ambitum advocati sui placitum cogatur requirere. Nullus Praefectus, aut alicujus Domini nuncius suo serviturus Domino à panificis, vel à macellarijs, seu aliquo genere hominum in civitate suppellectilem aliquam præsumat illis invitis accipere. Nullus Praefectus vinum, quod appellatur Banvvin, præsumat vendere, aut alicujus civis navim ad opus sui Domini illo invito accipere. Volumus etiam ut nihil exigatur ab his, qui res proprias proprijs seu conductis navibus transvehunt. Monetam quoque, nulla potestas in levius, aut deterius minuat aliqui ratione, nisi communi civium consilio permittet. Nullus ab eis telonium in toto Episcopatu, aut in locis fiscalibus, idest ad utilitatem Imperatoris pertinentibus extorqueat. Si quis curiam, aut domum per annum, & diem sine contradictione possederit, nulli hoc scienti ultra inde respondeat. Causam in civitate jam incipientem, non Episcopus, aut alia potestas extra civitatem determinari compellat. Hucusque privilegium Henrici Imperatoris v. civibus urbis Spirensis datum, & aureis litteris, ut diximus, supra valvam introitus majoris Ecclesie occidentalem exaratum, quod Fridericus primus, & plures alij postea confirmarunt.

Eodem anno Henricus Imperator patre suo Spiræ sepulto, descendit ad Moguntiam, & ibi super negotijs regni cum Principibus consilij sui mysterium tractavit.

Adelbertus
Archiepiscopus
investitur.

Eodem quoque tempore Adelbertum Cancellarium suum, quem ante biennium, ut supra diximus, Moguntinae Sedis Archiepiscopum destinaverat, ad eandem cathedram baculo, & annulo, ut erat moris investivit.

Hoc etiam tempore Conradus Dux Carinthiae, qui & de Zeringen, vir dives, & potens Friburgum Brisaugiae oppidum fundare cepit, & brevi tempore magnifico opere consummavit.

M.C.XII.

Anno Brunonis Abbatis VII. Henricus Imperator Sigfridum filium latinum comitem diutinam custodiam maceratum interventu Principum remisit, & ad gratiam recepit, reconciliatumque benignissime tractare cepit, usque adeo, ut filium ejus de baptismate susciperet injuriam oblitus.

Et tem-

Et tempore Dñs Papa multas à Romana Ecclesia contumelias, & injurias passus est, obijcientibus ei Cardinalibus. Episcopis & Clericis dictæ Sedis, quòd contra instituta totius Ecclesiasticæ disciplinæ Regem Henricum reipubl. tyrannicum vastatorem, & Ecclesiarum destructorem benedictione imperiali sublimasset, insuper privilegio sacrilego donasset, nullam ei pacem dimittentes, ad convocandum generale concilium, in quo omnia perperam facta, & concessa revocarentur, compulerunt.

Anno igitur prænotato Paschalis Papa II. Clericorum suorum importunitate compulsus. Romæ apud S. Joannem Lateran. in medio mensis Martij Concilium centum & viginti quinque Episcoporum celebravit, in quo Episcopi omnes, qui fuerant præsentibus uno ore, unâque sententiâ Privilegium illud, quod Papa compulsus Imperatori tradiderat super investitura Episcoporum, in hæc verba condemnaverunt. *Privilegium illud, quod non est privilegium, sed verè debet dici pravilegium pro liberatione captivorum Ecclesie à Domino Paschali Papa per violentiam Henrici Regis extortum, nos omnes in hoc sancto Concilio congregati canonicâ censurâ, & auctoritate Ecclesiasticâ, judicio S. Spiritus damnamus, & irritum esse judicamus, & omnino, ne quid auctoritatis, & efficacitatis habeat penitus excommunicamus.* Et hoc ideo damnatum est, quia in eo Privilegio continetur, quòd electus canonicè à nemine consecratur, nisi prius à Rege investitur, quod est contra Spiritum sanctum, & omnem canonicam institutionem. Perlectâ chartâ per Organum Gerhardi Episc. Engolismensis legati in Aquitania, omnes adclamabant: *Amen Amen Amen*, Archiepiscopi, Episcopi, & Cardinales omnes & more subscripserunt.

Moritur his temporibus quidam de Saxonie Principibus nomine Udalricus, Ludovici comitis dudum gener, sed tunc propter ejusdem filie repudium invisus, & hostis. Cujus possessiones prædictus Sigefridus comes Palatinus hæreditariâ sibi vendicabat successione. Sed Imperator eisdem in jus regni conabatur attrahere: quæ causâ recidivæ discordiæ seminarium cœpit ministrare. Nam idem comes Palatinus priores miseria suas sequentibus exaggerans totam penè Saxoniam, suam videlicet patriam, tantis implevit querimonijs, ut Ducem Lotharium, Rudolfum quoque Marchionem, Fridericum comitem Palatinum, Wigbertum comitem, & Ludovicum comitem, aliòsque nonnullos ab obsequio Imperatoris retraheret. Sed & Episcopus Halberstattenensis, nec non & Gertrudis illa præpotens per Saxoniam Henrici comitis de Northeim fundatoris Monasterij Bursfeldensis vidua, se pati violentiam Imperatoris in direptione bonorum simili querimonia clamitabant. Hæc & his similia scandalorum seminaria fuerunt, quæ regnum post diuturnos inquietudinum motus aliquantulum tunc pacatum, rursus novis, & perniciosis seditionum fluctibus turbârunt.

Anno quoque prænotato Rotenburg juxta Necari fluminis ripas in Suevia oppidum terræ motu concussum funditus, & in toto cecidit concvulsam penitus, & destructam; sed non diu postea per incolas, qui ad nemora confugerant, instauratum est.

MCXIII.

Anno Brunonis Abbatis VIII. Indiçt. Rom. VI. Imperator Henricus in principio anni, postquam Natale Domini præcedentis anni apud Erfurdiam

Concilium Romæ celebratur.

Saxonie Principes contra Imperatorem conspirant.

Rotenburg terræ motu corrui.

Sigefridus
comes Pa-
larinus oc-
ciditur.

pfurdiam celebraverat, ubi Saxonum Principes se noverat subtraxisse, irâ commotus bona eorum diripi, possessiones incendijs devastari, & terras eorum spoliari præcepit. Nec multò post castellum satis munitum nomine Hornburg, longâ obsidione oppugnatum tandem cœpit, ac funditus evertit. Deinde relictis per præsidia fidelibus suis, contemptores suos insidijs, ac congressibus nimium afflixit: nam manibus tandem confertis multi ex parte Saxonum ceciderunt. Sigefridus etenim sæpe dictus comes in ipso prælio graviter fauciatus occubuit, vir genere, potentia, & probitate nobilissimus. Vigbertus Marchio capitur, & Imperatori captus præsentatur. Comes verò Ludovicus venire in deditionem Imperatoris Heinrici compellitur. His peractis in Saxonia per Imperatorem, ad paucos menses terra quievit.

Corpus S.
Auctoris
à Treviri
in Saxoniam
transfer-
tur.

Post hæc quidam Reginoldus Provinciæ Burgundiæ Imperatoris, ut dicebatur, confanguineus, insolentiâ juvenili concitatus tyrannidem exercere in republ. cœpit. Qui tamen superveniente sibi cum manu valida Heinrico Imperatore, munitionem in qua maxime confidebat. Monzun appellatam, ipse captus amisit, & custodiæ traditur.

Anno prænotato Gertrudis comitissa de Northeim relicta Heinrici comitis, qui Bursfeldiam, ut supra diximus, fundavit, vidua, mulier dives, potens, & Christo devotissima corpus S. Auctoris à Brunone Trevirorum Archiepiscopo suis precibus impetravit. Quod cum honore maximo transferens in Saxoniam extra muros oppidi Brunsvicenis in eo loco reposuit, ubi postea Monasterium S. Ægidij constructum fuit. Cum enim pervenisset memorata Christo devota mulier cum sacris reliquijs in prædictum locum, repente immobiliter fixæ hæserunt, ita ut nullâ arte, vel ingenio deportari ulterius ab aliquo potuissent. Comitissa igitur stupefacta miraculo, & accepto prudentium virorum consilio, Cœnobium Ordinis nostri permagnificum in eodem loco, adjuvante Lothario Duce postea Imperatore, qui filiam ejus habuit uxorem, construxit, in quo Monachos sub Regula D. P. Benedicti militantes, & Abbatem collocans, multa eis bona pro sustentatione hujus vitæ assignavit: Ecclesiâque sub honore S. Ægidij consecrari fecit, & corpus S. Auctoris in eadem collocari.

Adelung
fit Abbas
S. Disibodi.

Anno etiam prænotato quinta die mensis Martij obiit Burchardus Abbas Monasterij S. Jacobi propè Moguntiam vir prudens, & religiosissimus successor Erkenbaldi Abbatis, quondam Monachi hujus Cœnobij Hirsaugiensis, & apud S. Jacobum in medio Ecclesiæ sepelitur, anno sexto posteaquâ Monasterium D. Præsulis Disibodi à Ruthardo Archiepiscopo instauratum, & unâ cum suo proprio Cœnobio gubernandum susceperat, ut supra dictum est. Quo mortuo Abbas in Monasterio S. Disibodi constitutus est Monachus quidam valde venerabilis, nomine Adelungus, & præfuit annis xv. vir prudens, & in omni scientia scripturarum satis admodum eruditus. Et hic primus Abbas fuit post restauratorem præfati Monasterij, quem antea plures à prima fundatione præcesserunt quorum & nomina, & gesta in oblivionem devenerunt.

S. Bern. fit
Monachus.

Anno quoque prænotato S. Bernardus, postea Clarevalensis Abbas, ut suo loco dicitur, annos natus circiter duos & viginti cum erigenda locijs Monasterium Cisterciense Domino vocante ingressus est sub Stephano

phano Abbate, qui Alberico in regimine successerat. Qui beatissimus vir quantum postmodum in omni sanctitate, & doctrina profecerit, quantaque bona non solum in ordine suo, sed pro universali nihilominus Ecclesia fecerit, laboresque pertulerit, nemo est vel mediocriter historicorum peritus Ecclesiasticarum, qui ignoret. Factus autem postea primus Abbas in Claravalle, totum mundum sua eruditione, scriptis, praedicatione, sanctitate, & miraculis convertens in stuporem, ardore S. Spiritus accensus mirifice illustravit. Nam signis, & miraculis paene infinitis coruscavit, in tantum quod me non memini sancti alicujus actiones, & gesta pervidisse, qui tot, & tanta fecerit miracula in praesenti vita, quot, & quanta Bernardus Abbas beatissimus in carne vivens, Domino cooperante perpetravit. Denique Ordinis sui Monasteria centum & quadraginta numero in diversis mundi provincijs suo instinctu, cohortatione, & laboribus, licet aliorum fidelium plerumque bonis, & impensis legitur construxisse.

Librorum vero, quos ad multarum lucubrationum composuit numerum, ista sunt nomina. De consideratione ad Eugenium Papam scripsit libros quinque. Meditationum librum unum. De contemptu mundi lib. i. De Gradibus humilitatis lib. i. De Gratia & libero arbitrio lib. i. Ad milites templi lib. i. Speculum vitae religiosae lib. i. De Scala claustralium lib. i. Ad Carthusienses lib. i. De Domo conscientiae lib. i. Formulam honestae vitae lib. i. De Praecepto, & Dispensatione lib. i. De miseria hujus vitae lib. i. De Tentationibus, & Otio lib. i. De Voluntate lib. i. Apologeticum ad Cluniacenses lib. i. Super Evangelium Missus est Angelus lib. i. Super Magnificat lib. i. Super Psalmum: Qui habitat lib. i. De Diligendo Deum, lib. i. In Cantica Cantorum homilias octoginta sex. Vitam S. Mathiae Archiepiscopi, lib. i. De Ordine, vitae & morum institutione, lib. i. Super Evangelium: Ecce nos reliquimus omnia, librum i. Ad Clericos Sermones triginta unum, lib. i. Sermones de tempore, & de SS. Sermones quoque de diversis, & utilibus materijs, Sermones alios breviores multos. Epistolarum complurium ad diversos lib. i. Alia insuper edidit minora quaedam opuscula: quorum lectio cunctis Deum timentibus utilis judicatur.

Claruit his quoque temporibus Alphonfus quidam ex Judaeo conversus ad fidem Christianam homo competentis litteraturae, Moyses antea vocatus: qui post conversionem ad Ecclesiam Christi in argumentum perfectae credulitatis scripsit valde pulchrum, & instructum volumen contra errores Judaeorum. De Philosophia, & scientia librum quoque i. Reliqua ejus Synthemata in manus meas non venerunt.

Sigebertus etiam Monachus nostri Ordinis Cœnobij Gemblacensis, quod situm est in diœcesi Leodiensi, hæc tempora scribendo, & docendo reddidit clariora. Qui cum vir esset in omni genere scripturarum doctissimus, metro exercitatus, & prosa, rutilantis ingenij sui non spernendae lectionis conscripsit opuscula, è quibus ipse commemorat in libello suo illustrium virorum, & ordine subjecta. Et in primis quidem Metris in Monasterij S. Vincentij constitutus loco, scripsit heroico metro vitam S. Theodorici Episcopi, librum unum. Passionem quoque, & translationem S. Luciae sub ejusdem genere metri, libros duos. Vitam, & gesta

Tituli operum S. Bern. Abb.

Alphonfus ex Judæo Christianus

Tituli operum hujus Monachi.

Sigeberti Regis lib. i. Passionem quoque Thebæorum MM. versu heroicō lib. i. Vitam S. Gviberi fundatoris memorati Cœnobij Gemblacensis lib. i. Chronicon & gesta Abbatum ejusdem Monasterij sui composuit, quod opus usq; ad annum Dom. Nativit. MCL. perduxit. Scripsit etiam vitam S. Maclovij lib. i. Vitam quoque S. Theodardi lib. i. Opus metricum in Ecclesiasten lib. i. De illust. viris lib. i. De computo Ecclesiastico lib. i. Epistolarum ad diversos lib. i. Apologeticum ad Heinricum Imperatorem. Contra decretum Gregorij VII. Papæ, Sacerdotum concubinariorum Missas audiri prohibentis ad quorundam instantiam scripsit librum unum; Item contra Epistolâ Paschalis Papæ II. Scripsit similiter librum unum, ex quo convincitur sensisse cum Imperatoribus Henrico videlicet quarto, & quinto ab Ecclesia Romana excommunicatis, quod volens fecerit, an coactus judicare non possumus; hoc tamen unum lectione veterum cognovimus, nam Leodieneses, quàm Metenses, quæ duæ civitates in Lotharingia sunt principaliores, contra decretum Romanorum Pontificum præfatis Imperatoribus adhæsisse omni tempore, quo vixerunt in humanis; unde prout assequi conjecturâ possumus, errores Patriæ secutus est, qui apud externos forsitan melius sentire potuisset. Hic autem Sigebertus natione Lotharingus primo in suo Cœnobio Gemblacensi, ac deinde apud S. Vincentium Metensem, & postremò iterum in Gemblaco usque ad vitæ exitum Magister exiit scholarum, & multos habuit discipulos, quos in omni doctrina scripturarum erudit.

MCXIV.

Anno Brunonis Abbatis nono Indiæ. Romanorum VII. consummatum fuit Monasterium O. dinis nostri haud procul à Ratisbona in Bavaria Pruueningen dictum, quod S. Otto Episcopus Bambergensis à fundamentis novum tali occasione construxit. Cum Henricus Rex V. apud Ratisbonam Conventum Principum adunasset suo more solennem, adfuit inter alios memoratus Præsul S. Otto, qui propter multitudinem eorum, qui convenerant, manere in civitate Ratisbonensi commode non potuit, vel certè quietis amore noluit, & ideo manendi locum extra urbem in campo, ubi nunc est Monasterium, elegit; inter duas ergo arbores nucum Domino suo tentorium famuli statuerunt, de quibus nimirum arboribus etiam longè antequam id eveniret, quod nunc dicimus, tintinnus & quasi campanarum strepitus auditus est, multoties à plerisque sonuisse, quem in vicino commorantes non sine stupore frequentius audierunt.

Visio S. Ottonis Episcopi Bamberg.

Quo in loco cum S. Præsul nocte quâdam membra dedisset somni, talem in somnis visionem Domino revelante divinitus accepit. Videbat, & ecce scala stabat à lectuli sui capite sursum erecta, cujus summitas cœlos tangebatur, descendentes ascendentesque Angelos amicâ vicissitudine, qui gloriam Deo canebant in excelsis. Qui de somno evigilans & jussu prudenter intelligens locum omnem, in quo tentoria sua fixerat cum adjacentis campi latitudine pretio comparans Monasterium adificare cœpit: quod in paucis annis feliciter perfecit.

Consummato itaque Monasterio vir sanctus conversationem Monachorum religiosam Hirsaugiensium multorum relatione habens nobilissimam Nuntios ad Abbatem Brunonem solennes dirigit, & urbi Abbatem

batem, & Monachos mitteret pro inhabitando suo novo Monasterio, humili supplicatione postulavit. Abbas igitur Bruno communicato Seniorum consilio virum sanctum, & moribus integerrimum nomine Ermenoldum Abbatem primum præfati Monasterij Prueningensis eligendo constituit: cui Monachos bonæ conversationis, & in observantia regularis disciplinæ optimè institutos confocians ad divum Ottonem Episcopum cum benedictione in Bavariam misit.

Anno igitur prænotato Dominicæ Nativit. MCXIV. S. Ermenoldus ex Monacho hujus Cœnobij Hirsaugiensis electione fratrum seniorum, & sui Pastoris factus est primus Monasterij S. Georgij Abbas in Prueningen prope Ratisbonam, & præfuit annis septem, vir sanctissimæ conversationis, Romanæ Ecclesiæ defensor constantissimus: cujus vitam, & sanctimoniam ad honorem hujus præclari Monasterij Hirsaugiensis (cujus fuit Monachus, sicut diximus) libet altiùs repetere, & sub brevi compendio ad notitiam posteritatis utcunque poterimus declarare.

Sanctus igitur Ermenoldus natione Teutonicus, patriâ Suevus, parentibus quidem secundum sæculi æstimationem claris exortus, qui piæ considerationis intuitu pignus hoc à Deo consecuti, litteris imbuendum Præceptoribus tradiderunt; Deo procul dubio disponente consilium, quo via daretur Ermenoldo ad capeendum cum tempore divini amoris profectum: nemo enim repente fit summus, sed paulatim cum ætate carnis crescit intelligentia mentis. Ermenoldus ergo puer ingeniosus, & docilis, quotidie in melius proficere studuit, & brevi tempore satis doctus evasit.

Considerans tandem mundi honores esse breves, atque fallaces, omne desiderium suum ad Deum contulit, veniensque in Spiritu fervoris, & humilitatis ad Hirsaugiam, sub Divo Patre Wilhelmo Abbate Monasticum habitum suscepit: qui mox ut regularis disciplinæ jugo colla subjecit, in alium virum mutatus est, & patris sui spiritualis B. Wilhelmi vitæ modum, ac formam ita moribus suis impressit, ita perfectionis illius studuit imitari vestigia, ut virtus discipuli exemplar fieret cunctis operum Magistri.

Talibus igitur institutis monasticæ tranquillitatis omnipotenti Deo sub Regula S. P. N. Benedicti multis annis deserviens B. Ermenoldus pro vitæ merito factus est in oculis omnium venerabilis, clarissimi famâ nominis per totam Alemanniam gloriosus. Contigit autem post annos plurimos Abbatiam imperialem S. Nazarij Martyris Laurissensem, quæ paucis à Wormatia distat milliaribus Abbate destitui, & Ermenoldum sanctissimum virum ad illam propter vitæ meritum tam electione fratrum communi, quàm Heinrici Regis v. consensu solenniter vocari; qui onus regiminis sibi oblatum humiliter cupiens subterfugere, quantâ potuit instantiâ suam insufficientiam studuit allegare; sed Abbatis sui Hirsaugiani Brunonis imperio victus curam suscepit oblatam, malens quietem interrumpere quàm obedientiam.

Ordinatus itaq; Abbas quantâ potuit sollicitudine studuit officium majoris, quod susceperat, factis adimplere salutiferis, quatenus etiam in semetipso divini amoris exercitijs firmus, & stabilis potuisset consistere, & discipulis non minus exemplo, quàm verbo se utilem, & fructuosum

S. Ermenoldus fit 1. Abbas in Prueninge.

Vita S. Ermenoldi Abbatis.

Ermenoldus fit Abbas imperialis Monasterij Laurissæ.

ctuoſum exhibere. Unde quidquid boni perſuadere ſubditis potuit, prius opere, quam ſermone tentavit: nunquam de ſuſcepta dignitate intumuit, nunquam ſingularibus neque in potu, neque in cibo, neque in veſtitu uſus fuit. Et licet magnus Princeps haberetur imperij, nil tamen ſe unquam exhibuit aliter, quam ſimplicis requirit humilitas Monachi. Nam ut noverit poſteritas omnis, quantæ fuerit eâ tempeſtate dignitatis quilibet Abbas memorati Cœnobij Lauriſſenſis, paululum oportet extra ſeriem cœptæ narrationis egrediamur. Inter Monasteria Ordinis S. P. B. Benedicti priſcis illis temporibus in regno Teutonicorum conſtituta, quedam verò ab his dignitatibus aliena; hoc eſt, neque imperij, neque regi Teutonicorum privilegijs, vel titulis inſignita, quamvis plura ex infimis ab Ordinariis iuriſdictione viderentur exempta. Imperiales Abbatie ſunt quatuor, quemadmodum & imperij Duces privilegiati quatuor, Marchiones quatuor, Comites quatuor, Milites quatuor, Civitates quatuor, Villæ quatuor, & ruſtica Communia quatuor. Nomina verò Monasteriorum Imperialiũ quatuor iſta ſunt. Primum eſt Fulda, quod ſanctus Bonifacius Archiepiſcopus & Martyr Moguntinus, impenſis Pipini Regis conſtruxit, in Buchonia ſilva Herbipolenſis diœceſis exemptum. Secundum eſt Hirſfeldia, quod S. Lullus Archiepiſcopus Succellor Div. Martyris Bonifacij conſtruxit in finibus Haſſiæ diœceſis Moguntinæ, ſed exemptum, & diſtat à præſato Cœnobio Fuldenſi fermè ſex milliariis, Tertium eſt Albiburgium, vulgariſter dictum Wiſſenburg, cujus fundationem Dagoberto Magno Regi francorum adſcribunt: & in ſignum veritatis litteras ejus aureo ſigillo confirmatas oſtendunt, in diœceſi Spirenſi exemptum. Quartum fuit Monasterium ſupradictum D. Nazarij Martyris Lauriſſenſe, vulgariſter Loſch nuncupatum, quod olim comes quidam Rheni conſtruxit, nomine Canker, temporibus fermè Pipini Regis Francorum in diœceſi Moguntina exemptum, in quo nunc habitant Pramonſtratenſes, cujus Principatum, caſtra, oppida, vaſallos, & imperialia jura Fridericus Imperator ſecundus Archiepiſcopo contulit Moguntino, quemadmodum inferius annò Crenęſti Abbatis primo dicemus. Horum quatuor Monasteriorum Abbates quondam Principes regni Francorum in magno apud Imperatores habebantur honore: & quoties celebrabatur publicus Principum imperij conventus: quoties Imperator proceſſit ad bellum, aut quoties Rex coronandus Romam pergebat: hi quatuor Abbates in propria perſona, ſicut & alij Principes, & Epifcopi ad eſe tenebantur, & ſequi cum ſuis militibus. In conventibus publicis Principum Imperatore cum Majeſtate in ſolio regni ſedente, hi quatuor Abbates ad pedes illius proximi reſidebant, referendariorum cuſtodientes officium. Capellis quoque præerant imperialibus, & ſacrorum Principes dicebantur. Eo verò tempore, quo unus Monarcha & Gallis, & Francis præſuit, Abbatie fuerunt etiam apud illos imperiales, ſancti videlicet Medardi Sueſſionenſis; S. Vedasti Atrebatenſis; S. Dionyſij Pariſienſis, & S. Richarij. Et quoties Imperator Curiam tenebat in Gallia, etiam Gallicani Abbates præſatis publicis præerant officijs, ſi apud Germanoſum ministerio Cæſar utebatur Romanorum.

Regalia verò Cœnobia fuerunt, non quæcunque Regum fundatione conſtructa, ſed illa duntaxat, quæ jura feudalia, ſive regalia tenebant.

Abbatie
aliæ Imperiales,
aliæ Regales.

Quatuor
adhuc ſunt
Imperiales
Abbatie.

Quæ ſunt
Ord. noſtri
Monasteria
regalia.

bant ab imperio Romanorum ; & ad communia regni fuerunt obligata per vices obsequia : ex his quorum occurrit memoria fuerunt ista magis principalia : atque famosiora. Monasterium Prumiense Trevirensis diocesis. Monasterium Scabulense Leodiensis diocesis. Monasterium S. Galli Constantiensis diocesis. Monasterium S. Maximi prope Trevirim. Monasterium S. Albani Moguntienſe. Monasterium Campidonense Constantiensis diocesis, & Monasterium Corbejenſe in Saxonia Padelbornensis diocesis cum plerisque alijs, quorum recensere nomina singulatim ratiſum est, & inutile judicamus. Sed consumit omnia tempus edax, & honorem, quem olim sanctæ Religionis integritas Monasterijs contulit, neglecta rursus observantia dissipavit : nam usque adeo Monasteria imperialia suis hodie destituta sunt privilegijs, & libertatibus antiquis, ut quæ cunctis olim fuerunt notoria, his diebus nostris nulli penè remanserint manifesta. Verum ne digrediamur longius, ad se nos historia vocat.

Beatus igitur Ermenoldus imperialis Abbatiae Princeps ordinatus, pristinae dignitatis nihil iminuit, sed qualis Monachus fuerat, talis & Abbas omni tempore parvus, & humilis permansit. Fratrem habebat Heinrico Regi v. militantem, sicut sanguine nobilem, ita & divitijs locupletem. Ad quem Imperator die quâdam conversus, atque subridens animo fortitan jocandi sic dixit : *Fratrem tuum imperiali præfecimus Abbatia, facientes sibi nomen grande, juxta nomen Magnorum, qui celebrantur in terra : tu verò quid Nobis in memoriam tanti beneficii facturuses ?* At ille : *vera sunt, inquit, omnia, quæ sacra Mæjestas vestra loquitur, quibus etsi condignas gratiarum actiones referre nequeo : ne tamen penitus videar ingratus, quantum mihi fuerit possibile, semper memor ero.* Nec diu postea idem Germanus viri Dei volens se gratum Imperatori pro viribus ostendere, satis pretiosis illum donis, atque muneribus ignorante suo fratre studuit honorare. Quæ res mox ut ad ejus notitiam pervenit, factum Germani graviter abhorruit, quasi Abbatiam comparasset muneribus, spontancâ eam voluntate resignavit. Relicto itaque Monasterio Laurissensi ad Hirsaugiam revertitur, sequentibus cum discipulis non minus quadraginta, quos apud Laurissam sub unius anni spatio, quo inibi præfuit, Domino collegerat, qui nullâ ab eo poterant ratione separari. Reversus autem cum suis ad Hirsaugiam à Brunone venerabili Abbate, & universâ Congregatione summo cum honore suscipitur, & unacum his, quos adduxerat, Monasterio incorporatur.

Non diu post consummato per S. Ottonem Episcopum Bambergensem Monasterio S. Georgij Martyris in Prueningen, sicut est dictum anno prænotato, Sanctus ad Sanctum ex Hirsaugiana Congregatione dirigitur : Ermenoldus Ottoni conceditur, & Abbas Episcopo commendatur. Veniens itaque ad Prueningen beatus Ermenoldus primus ejus loci Abbas instituitur : & quia videbatur senio aliquantulum gravari, annis duntaxat septem inibi præfuisse invenitur. Qui sciens se speculatorem in domo Domini constitutum curam super gregem sibi commissum semper diligentissimam habuit, & viam salutis verbo, & exemplo suis discipulis omni tempore ostendit. In jejunijs, & orationibus semper erat vigilantissimus, & in prædicando Verbum Dei semper singulari devotione studiosus.

Quâdam

Monasteriorum privilegia abolita.

Monasterium Prumiense

S. Ermenoldus Abbatiam suam sponte resignavit.

Ermenoldus fit primus Abbas in Pruening.

Quādam vice Henricus Rex v. qui fuit ejus nominis Imperator iv. Ratisbona existens cum S. Præsule Ottone animi recreandi gratiā paululum digressus, ibat novum videre, quod Episcopus construxerat. Pruen-
gingense Monasterium, habens in comitatu suo Principes, ac nobiles quāam plurimos. Nuntius ad virum Dei Ermenoldum præmittitur, ad-
vent^o Cæsaris, simul & sancti Fundatoris nuntiatur. Quod vir Dei audiens, & sciens Imperatorem eo tempore pro suis demeritis à Romano Pontifi-
ce excommunicatum, nec pulsari campanas permisit, nec, ut moris erat, cum solempni processione fratrum illi obviam processit, sed omnia Mo-
nasterij ostia, & valvas obferari præcepit; ne Imperatori anathematiza-
to ullus pateret ingressus; districtè prohibens, ne quis subditorum in oc-
cursum cujusquam procederet, nec verbum quantumcunque parvum ali-
cui diceret. Ipse tamen extra Monasterium Cæsaris præstolabatur adven-
tum, ne vel ex fastu, vel ex contemptu hæc agere putaretur. Venientem propi-
us Cæsarem his verbis vir sanctus alloquitur: *libenter, inquires, & officio salutandi satisfacere, & congruum debitumq; honorem Cæsareæ Majestati exhiberem, si te communionem Sedis Apostolicæ privatum nescirem.* Ad hæc Imperator commotus non zelo justitiæ, sed ex felle amaritudinis eum talia proferre existimans, & offensum propterea, quod munera quondam ab ejus fratre accepisset, quorum indignatione Laurissensem resignaverat Abbatiam, respondit: *Nimis inconsultè, & præcipitanter honore vos tanto Domine Abba privastis; cujus suspicioni vir Dei obviare cupiens, simplici animo dixit: Novit omnipotens Deus, qui nihil ignorat, non me hujus injuriæ (si tamen injuria dici queat) memorem, & ultorem, sed hæc facio intuitu justitiæ Dei solius, & pro reverentia Sedis Apostolicæ, cujus mandatis contradicere nulli licet.* Ad hæc S. Otto fundator loci adstans, quasi mediator inter dissiden-
tes: *neminem, ait, vitare tenemur, de cujus nobis excommunicatione non cogitat.* Quo contrā vir Domini Spiritu fortitudinis roboratus, nec gratiæ dese-
rens fundatoris, nec terrori cedens Cæsareæ Majestatis, quin veritatem liberè testaretur, sic respondit: *Quomodo possum sententiam ignorare, quam ore meo memini promulgatam?* stupebant omnes Ermenoldi constantiam; quam aliqui in bonam, plures verò, ut fieri solet, in malam partem in-
terpretati sunt. Discedunt, qui venerant omnes, & nec unus quidem ex eis Monasterium ingredi potuit.

Cum die quādam vir sanctus foris ante januam Ecclesiæ staret, & fores essent clausæ, custode Monasterij stante cum illo, cujusdam neces-
sitaris eventus Ecclesiam ipsam Dei servus intrare volebat: cumq; custos pro-
perato cursu per dormitorium circumiens Ecclesiam Abbati aperire pro-
peraret, invenit eum, mirabile dictu, quem foris reliquerat, introrsus ante altare S. Crucis intentè orantem, in ipso videlicet loco, ubi nunc jacet sepultus, januis tamen Ecclesiæ non apertis; custodi autem insoliti novitate stupefacto surgens ab oratione vir sanctus districtè præcepit, ne cui hoc factum revelare præsumeret, quamdiu in carne ipse viveret. Multa fecit, & alia in hac mortali peregrinatione miracula, quæ nos brevitas causâ omittemus, ne lectori tædium afferamus: quæ si quis scire per singula desiderat, ejus vitam legat. Transiens tandem ex hoc mundo ad patrem, posteaquàm septē annis Monasterio præfuit in omni religione, & sanctitate, ante altare S. Crucis sepultus est, & multis deinceps miraculis claruit, quemadmodū in 2.do gestorū libro continetur.

Anno

S. Erme-
noldus ex-
com uni-
catum Cæ-
sarem con-
tempit.

Imperator
irascitur
contra fan-
ctum.

Imperator
irascitur
contra fan-
ctum.

Imperator
irascitur
contra fan-
ctum.

Anno Brunonis prænotato Henricus Imperator obsedit Coloniam sibi unâ cum Archiepiscopo Friderico rebellem: quibus consentientes inveniunt plures, inter quos præcipui fuerunt, Godfridus, & Henricus Duces Lotharingæ, & Fridericus de Areburg cum universis comitibus in Westphalia. Verùm quia civitas Colonienfis ab omni parte nimis fortiter munita erat, nihil potuit perficere; sed cum indignatione recedens omnia quæ in circuitu fuerunt, vel ad Episcopum, vel ad cives pertinentia hostiliter cœpit devastare. Post hæc verò circa principium mensis Octobris ejusdem anni magnorum dans causam tumultuum iterum ad Colonienfes cum exercitu revertitur, & omnes possessiones Friderici Archiepiscopi, quotquot attingere potuit, crudeliter nimis sæviens, devastansque occupavit.

MCXV.

Anno Brunonis Abbatis x. considerans Imperator jam manifestè à se Saxoniam deficere, contra eam armatus cum exercitu venit, & in oppidum Ducis Lotharij oppidum, quod Brunonis vicum appellant, obsidione vallavit. Contra quem idem Dux Lotharius animo se defendendi in campum processit, secum habens Fridericum Archiepiscopum Coloniensem, Fridericum quoque Westphaliæ comitem, & Henricum fratrem ejus: Hermannum comitem de Cavelage, Henricum Ducem de Lymburg, & Reinhardum Episcopum Halberstattensem, & pleròsque alios comites, & nobiles plures. Cumque per aliquot dies minis se duntaxat provocarent, ut fieri solet, fit utriusque partis tandem congressus in loco Wulpeshott nuncupato die videlicet mens. Febr. xi. anno prænotato, quo die bis acriter pugnatum est, & tandem Imperator dorsa vertit: Saxones autem gloriosè triumphârunt. Ceciderunt in illa die multi ex parte Imperatoris, inter quos fuit Hogerus comes de Mansfeld vir fortis, & audacissimus, Imperatore vix evadente.

Huic bello interfuit, sicut diximus, imò ut dicebatur, præfuit Reinhardus Episcopus Halberstattenfis, qui dudum ab Imperatore non modicè fuerat injuriatus, qui nimirum suis magnam justitiæ consolationem prædicabat: cæsis autem de parte Imperatoris etiam sepulturæ Ecclesiasticæ interdixit communionem. His Imperator sinistris amaricatus casibus cum indignatione Saxoniam deseruit, & cum suis, qui remanserant, ad Rhenum redijt, ac Dominicæ Resurrectionis festum apud Moguntiam Francorum Metropolim celebravit.

His temporibus Adelbertus Moguntinæ Sedis Archiepiscopus mandato Imperatoris triennio tenebatur captivus, propterea quòd cum desertoribus Dñi sui conspirasse convictus erat, de quo non imèrito mirabantur universi. Nam in tanta reverentia fuit apud Imperatorem, ut nihil supra: sine cujus consilio nihil facere consuevit. Imperator eum fecerat Episcopum, suumque habuit Cancellarium, & suorum conscium fecerat omnium arcanorū. Ethic tali honore sublimatus contra Dñm suum conspirare potuit, cui & juratus erat, tantæque ab eo beneficiorum munera suscepit. Elapso tandem captivitatis illius triennio, liber abire permittitur. Interea Saxones Imperatoris reditum metuentes suas munitiones instruunt, cum vicinis nationibus amicitiam contrahunt, & quidquid ad sui defensionem conducere videbatur, ordinant, & disponunt. Ad hæc quendam Cardinalem Apostolicæ Sedis Legatum nomine Theodoricum ad-

Imper. obsedit Coloniam.

Reinhardus Episcopus Dux belli fuit.

Theodoricus Legatus Apostolicus venit in Saxoniam.

cum advenire contigit: qui Henricum Imperatorem à summo Pontifice Romano propter usurparas Episcoporum investituras excommunicatum publicè denunciavit. Ad hunc Magdenburgensis Ecclesiæ Archiepiscopus, & reliqui Saxonum Præsules convenientes reconciliationem ab eo recipiunt, & omnes in Cæsaris excommunicationem consentientes unanimitè Papæ obedientiam promittunt; sicque scisso regno undique res novæ oriuntur, & multiplicata sunt mala super terram Imperatore patris sui vestigijs pertinaciter inhirente.

Anno etiam prænotato Lotharius Dux Saxonum post gloriosum de Imperatore triumphum Ecclesiam Monasterij S. Ægidij Confessoris, Ordinis nostri prope oppidum Brunsvvic solenniter fecit consecrari per ministerium Theoderici Cardinalis memorati Sedis Apostolicæ Legati adstante Reinhardo Episcopo Halberstatensi, in cujus parochia idem Conobium exstat constructum. Monachi sub norma D. P. N. Benedicti, & moderamine Abbatis omnipotenti Deo militantes illic positi sunt; inter quos multi postea illustres claruerunt.

Anno præscripto Henricus Imperator consilij amicorum indatus; nec minus totius regni Principum querelis compulsus, generalem optimatum Conventum ad principium mensis Novembris apud Moguntiam celebrandum indixit: ubi liberam omnibus audientiam, de sibi obiectis, vel objiciendis rationabiliter satisfactionem, & de suis extraordinariè, vel juveniliter gestis correctionem ad Senatûs-consultum promisit, cum hoc Principes omnes contestans, quatenus venire ad constitutum terminum singuli apud Moguntiam festinarent. Itaque statuo tempore, hoc est in capite mensis Novembris dum Imperator Moguntiam præfens indictum frustra præstolaretur conventum: nam præter Erlongum Herbipolensem, Brunonem Spirenses, & alios Episcopos paucos nemo Principum adventabat, cives Moguntini aptum sibi arridere tempus perpendentes, subito palatium Cæsaris armati invasuri undique vallant. Atrium nonnulli furiosè irruentes in turmas, & cuneos se glomerant, omnia strepitu, & clamoribus implentes aulicis horribile spectaculum demonstrant. Multa postulant à Rege, multa comminantur, & nisi Adelbertum Archiepiscopum, quem tenebat jam triennio captivum Sedi Moguntinæ quantocius liberum restitueret, mortem Principi furens populus intentat. Quid plura? dubium non fuit, quod nisi datis ad præfens obsidibus, Imperator ea, quæ sibi imponebantur, se facturum citissimè confirmasset: ipsum fortasse palatium cum omnibus, qui erant in illo, succensum in favillam subito redegissent. Ita sedato vix tandem milicium, plebisque cruentissimo fervore furoris Imperator ab urbe secessit: & post paucos dies Adelbertum destinatum Ecclesiæ Moguntinæ Archiepiscopum, quem jam annos tres arctissimâ custodiâ maceraverat, ita quod vix ossa sibi mutuo hærebant, sicut civibus datis obsidibus promiserat, fedi propriæ restituit. Qui dimissus libertati non post multos dies descendit ad Coloniam, ubi multos Præsules & Principes cum Saxonibus reperit congregatos circa finem Decembris, & ibi à Theoderico Rom. Sedis Legato suam consecrationem diu interceptam solenniter accepit, quod Henrico Imperatori non parum displicuit, quoniam de ipsius ordinatione propter conspirationis notam haud voluntarius extitit.

Eodem

Cives Moguntini Imperatorem obsidione circumvallarunt furiosè.

Eodem anno Imperator Natalem Domini Spiræ celebravit cum paucis Episcopis, & Principibus, ea, quæ interim Colonæ in publico gerebantur conventu, graviter ferens. Audivit enim quàm plurimos ibi convenisse Archiepiscopos, Episcopos, & alios optimates regni: causa præcipua, verbum excommunicationis in se lata publicandi, & prædicandi ubique. Missus tamen ab eo illuc Erlongus Præsul Herbipolensis audientiam, vel communionem Principum habere non potuit, donec more ecclesiastico reconciliatus fuit. Legatione tandem peractâ, ut potuit ei, qui se miserat, denuo communicare, renuit: sed vitæ piaculo compulsus Missam coram Imperatore excommunicato celebravit. Inde usque ad mortem contristatus latenter discessit: sicque communioni Sanctorum multis cum lacrimis restitutus post reconciliationem ad Cæsaris conspectum deinceps venire contempsit. Et licet sæpius vocaretur ab Imperatore ad Curiam, nunquam tamen comparuit. Unde commotus Imperator cum aliter in eum sævire non posset, Ducatum ei orientalis Franciæ, quem dudum Imperatores Ecclesiæ Herbipolensi pro Dei honore tradiderant, abstulit, & eum Conrado sororis suæ filio commisit, qui postea per se & suos multa mala per totum Episcopium suscitavit, ut suis locis dicemus. Posthæc Imperator scandala Principum declinans se in Italiam cum Regina, totaque familia sua contulit: ac circa Padum fluviû negotijs insistens regni Legatos ad Apostolicum pro componendis causis, quæ denuo regnum & Sacerdotium cæperunt, suppliciter destinavit. Cujus legationis Primum Pontius Abbas Cluniacensis tenuit, qui inter utramque partem pro componendis pacificis rebus magno labore, magno studio, ac summâ industriâ laboravit. Objerat eodem anno Mechthildis Conradi fratris Imperatoris Longobardorum quondam Regis uxor, mulier omni suo tempore potentissima, quæ divitijs abundans infinitis, ipsum Henricum Cæsarem omnium bonorum suorum hæredem instituit. Cujus obitum cum referentibus nuntijs cognovisset, qui ad possidendum ea, quæ reliquerat, invitabant illum, major ut abiret, causa fuit.

MCXVI.

Anno Brunonis Abbatis xi. Theodericus S. R. Ecclesiæ Legatus moritur, & in Colonia sepelitur, vir magnæ sapientiæ, & in omni genere disciplinæ doctissimus, nec minùs vitæ merito, quàm doctrinâ venerabilis: utpote qui non paucos pro honore S. Matris Ecclesiæ labores fecit.

Eodem anno circa medium Quadragesimæ magna Synodus Episcoporum, Abbatum, Clericorum Romæ in Ecclesia Lateranensi celebrata est Paschali Papâ secundo præidente: in qua privilegium illud Henrico Imperatori super investituris Pontificum antea concessum à Papa iterum revocatur, damnatur, & anathematizatur. Scindebatur inter hæc regnum Teuthonicorum, & multis Imperatore absente incommodis afflictabatur Conradus Friderici, neposque ipsius Imperatoris Henrici, cui Ducatum Francorum orientalium Erlongo Præsuli Wirzburgensium violenter ablatum commiserat, ut jam supra diximus, per totum Episcopium Herbipolensis Ecclesiæ discurrens cum suis latrunculis, omnia vastavit, omnia rapuit, omnia subvertit, nulli parcens gradui, nulli deferens ætati, villas, oppida, urbésque, & quidquid uspiam locorum Imperatori contrarium obtinere potuit, funditus evertit. Adel-

Aaa 2

bertus

Imper. Ducatum Fræcorum abstulit ab Episcopo Herbipol.

Synodus Romæ celebratur.

bertus quoque Moguntinæ Eccleſiæ Archiepiſcopus memor dierum afflictionis ſuæ, omne ſtudium ſuum, omne robur, omneſque vires contra fideles imperatori tentavit, à quibus & ipſe non pauciores reportavit injurias; quas illis inferre potuit. O tempora! O mores Hominum! quantum malis, quanti quæ perturbationibus plena videbantur omnia! Hinc undique vaſtatis agris, villis depopulatis, oppidis, & Regionibus nonnullis in ſolitudinem penè redactis, deficiente quotidiana Clericis per Eccleſias præbendâ, ceſſabant in multis locis divina obſequia; Monafteria Ordinis noſtri multa his calamitatibus afflictâ, in ultimam paupertatem devenerunt. Inter quæ famoſiſſimum illud Fuldenſe Cœnobium, quod eatenus inter omnia Germaniæ Monafteria tam divitijs, quàm honoribus pollens obtinuit principatum, uſque ad extremam rerum inopiam redactum fuit, in tantum, ut Monachi nec victui neceſſaria haberent.

MCXVII.

Anno Brunonis Abbatis duodecimo S. Theogerus ex Monacho hujus Cœnobij Hirfaugienſis Abbas Monafterij D. Martyris Georgij in nigra ſilva diſcipulus B. Wilhelmi quondam Abbatis, de quo longè ſuperius anno ejuſdem Domini Wilhelmi xviii. fecimus mentionem, factus eſt Epicoſopus Eccleſiæ Metenſis in Lotharinga, & ſupervixit annis duodecim, qui tamen ad Sedem Eccleſiæ non pervenit propter inobedientiam civium, qui cum Imperatore ſentientes Papam contempſerunt.

Terræ motus fuit maximus.

Anno prænotato in menſe Januario terræ motus inter diem, & noctem per totum penè orbem terrarum binâ vice factus eſt nimium terribilis, & horrendus, qui multa ædificia ſubvertit, & plures homines miſerabiliter oppreſſit, maximè in Italia, ubi tam horribilis fuit, quod multæ civitates, vici, & caſtella ſubito ceciderunt, abſorbente terrâ homines, quàm ædificia. Montes etenim plerique in locis ſeiſſi ſerebantur, & flumina deglutiente terrâ ſubito fuerunt exſiccata: ita ut qui vellent ſiccis tranſire pedibus, potuiſſent. Circa Leodium in quodam monte, quo præter pluvialem nunquam videri aqua conſuevit, ſubito ingens fluvius erupit; qui non modicam civitatis partem diluens cum maximo Leodiienſium damno Trajectenſium ſe finibus inſudit.

Mirabiles elationes fluminis.

Padus etiam unus è Quatuor majoribus Europæ fluminibus, qui Longobardiam præterfluit, à terra in altum ſe dicebatur erexiſſe, ſtante aquâ in modum fornacis à fundo ſeparatâ, & ſurſum in aère ſuſpenſâ; ſic quod inter terram, & aquam via pateret tranſire volentibus: cumque diutius ſic aqua elevata per modum arcûs pependiſſet in aère, tandem in ſemetipſam collifa tanto cum ſtrepitu ab alto demittitur, ut per multa milliaria audiretur. Apud Cremovam Longobardiæ civitatem puer infans, qui pannis obſitus jacebat in cunis, repente prorupit contra naturam in vocem; & ſeniore fratre ſuo panem à matre poſtulante, illâque cibum eſurienti præparante, quali compeſcens utrumque dixit: *ceſſate mortales eſcus præparare, h̄ mox perituri! Ecce ſanctiſſima Dei genetrix virgo Maria ſtat ante Chriſti tribunal, ut ſuis avertat judicium precibus, quod mundus judex intentat pro peccatis.* & mox ſiluit, nec quicquam ante naturæ tempus locutus eſt.

Tempeſtas apud Leodium terribilis.

Apud Leodium Lotharingiæ urbem dum in vigilia Domini Ascenſionis univerſus Clerus, decem videlicet congregationum pro reſperia

spers decantandis ad matricem convenisset Ecclesiam: jamque primum Psalmum ex more complessent: subito serenissimus aer in turbinem versus, tanta simul tonitrua, & fulgura cum sulphureis ignibus terribiliter excussit, ut omnes, qui aderant, extremum adesse diem putarent: duobus Clericis, & uno milite in templo iplo ex eadem tempestate coram omnibus miserabili morte consumptis. Heu quàm est momentanea compunctio mortalium violenta! & quàm citò devotionis fervor extinguitur qui non ex amore, sed metu generatur. His signis nimium horrendis per totam penè Europam terribiliter crebrescentibus, magno genus hominum pavore concutitur, nihil aliud, quàm instare jam jam diem novissimum arbitratur. In Italia, & plerisque locis alijs orationum, & jejuniorum observantia cunctis indicitur: Litanæ, & processiones publicæ peraguntur, & omnipotentis miseratio multis precibus, & lacrimis pulsatur. Imperator quoque Henricus visis, & auditis tot miraculis ad horram compungitur: sed nihilominus Romani Pontificis decretis adversatur; verbis humilis, operibus superbus. Non cessat legationes ad Christi Vicarium Paschalem mittere; cum quibus, & satisfacturum se in omnibus pollicetur, & mandatis Ecclesiæ deinceps velle humiliter subjacere. Sed non obtinuit, quod petivit. Papa siquidem propter jusjurandum, quod licet coactus Imperatori fecerat captivus, diffitebatur illum se anathematis vinculo colligasse: ab Ecclesiæ tamen potioribus membris illum excommunicatum esse denunciatis; sine quorum consilio eum nullatenus posset absolvere: quod fieri aliter quàm in synodi præsentia nequeat. Confitebatur nihilominus idem Pontifex Paschalis se litteris Episcoporum Germaniæ; & maximè Adelberti Archiepiscopi Moguntini creberrimis impelli, ne absolveretur à vinculo excommunicationis Imperator, nisi satisfecerit prius tam Episcopis, quàm alijs, quibus manifestam irrogavit injuriam. Multos enim cædens enormiter contristavit. Unde non cessabant ubique inchoatæ dissensiones, & perturbationes in regno: sed quotidie in deterius proficiebant, maximè in partibus Cistrhenanis, ubi conspirationes multæ fiebant, & interfectiones sine misericordia, in tantum, ut in ipsa quoque civitate Moguntina cædes publicæ fierent, & rapinæ, nemòque vel in domo sua esset tutus.

MCXVIII.

Anno Brunonis Abbatis XIII. Indictione Romanorum XI. Paschalis Papa secundus ex Monacho nostri Ordinis, ut supra diximus, diutinâ infirmitate purgatus XVIII. die mensis Januarij moritur, & Romæ in Ecclesia Lateranensi cum honore sepelitur, qui universali Ecclesiæ annis plus quàm 18. strenuè præfuit, & tam opere, quàm sermone multa bona fecit.

Huic in Pontificatu summo Joannes Cajetanus, & ipse quondam Ordinis nostri Monachus, canonicâ Patrum electione succedens Gelasij, secundi nomen assumpsit, & uno duntaxat anno præfuit. Hic primum fuit Monachus Cassinensis Cœnobij sub venerabili Odrisio ejusdem loci Abb. Inde per Urbanum Papam secundum extractus propter admirabilem prudentiam, & omnimodam scientiam scripturarum, ac vitæ meritum primò Secretarius S. R. Sedis factus est: videns deinde Papa Paschalis hominem ad ardua natum eum Diaconum fecit Cardinalem: in

A a a 3

qua

Servant ubiq; cædes atq; rapinæ

Gelasius ex Monacho fit Papa.

qua dignitate positus, multos pro Ecclesia Dei labores sustinuit, & antequam fieret, in crebris legationibus probatus fuit.

Anno prænotato Henricus Imperator dum Paduanis regionibus innotaretur, audi à morte Paschalis Papæ Romam properavit: & primo quidem in electione Gelasij consensum præbuit, postea verò eodem se à sua communione subrahente consilium mutavit. Consentientibus igitur quibusdam Romanis alterum quendam Burdinum ex Hispania supervenientem Apostolicæ Sedi imposuit, quem Gregorium VIII. falso nuncupavit. sicque schisma, quod jam putabatur extinctum, iterum revixit. Nam adultero Burdino Romanæ cathedræ sedem per violentiam Cæsaris liberè occupante: Gelasius Papa cum his, qui secum abjerant Cardinalibus, cæterisque Catholicis, quos congregare poterat, apud Capuam synodum habuit, in qua Cæsarem cum suo idolo condemnans anathematizavit. Hinc per Campaniam digrediens in Burgundiam venit, & in anno sequenti generale concilium apud Viennam celebrandum indixit.

Crux miranda in celo apparuit.

Anno etiam prænotato valde manè Dominicæ Resurrectionis die cælum à parte meridiana apertum, tantam lucis effudit abundantiam, ut lunæ, quæ tunc nimirum clarissima videbatur, lumen inæstimabili fulgore detegeret, & per unam, vel amplius horam omni solis luce clarior permaneret; quod multorum, qui viderant, legitimo testimonio comprobatur. Durante hæc luce corusca Crux non modica per idem foramen dependens tam manifestè apparuit, ut tam auri, quam gemmarum varietas evidenter discerni potuerit. Hæc Abbas Eckbertus in sua testatur historia.

Anno quoque prænotato Berchtoldus Dux de Zeringen Frater Conradi Ducis Carenthinorum oppidum Fryburg in Breyßgövy dudum à germano inchoatum, ut dictum est anno Brunonis sexto, construendo, ædificando, & circummurando magnificè consumavit. Nec multo post in oppido quodam Alsatia, quod Molsheim nuncupatur, occisus est, cujus corpus Constantiam deportatum in Monasterio nostri Ordinis Petri domus vulgariter Petershausen dicto sepelitur.

Eodem anno, XII. die mensis Junij Buggo Episcopus Wormatiensis, qui Epponi successit, vir Catholicus, & integerrimæ conversationis principalem Ecclesiam suam Wormatiensem pulchro tabulatu lapideo magnificè restauratam solemniter dedicavit præsentibus ibidem multis Episcopis Romanæ Sedis, obedientiam servantibus, Brunone Archiepiscopo Trevirensi, Everhardo Eichstatensi, Albuino Merspurgeni, Hartvvico Misnensi, & alijs, quorum Deus nomina novit.

In Uraugia Monaster. fundatur.

Anno etiam præscripto, S. Otto Episcopus Babenbergensis, Christi servus per omnia fidelissimus, inter multa pietatis suæ studia Monasterium Ordinis nostri suis impensis de novo fundavit Herbipolensis Diocesis, juxta Salam Fluvium sub honore S. Martyris Laurentij, quod Uraugia nuncupatur, & distat à Wirzburg versus Aquilonem sex ferme milliaribus, quod tandem perficiens, ut potuit pro sustentatione servorum DEI dotavit, & Abbatem cum Monachis de Hirsaugia impetravit. Eckhardus itaque Monachus hujus Coenobij Hirsaugiensis primus Abbas in Uraugiam fuit missus à Reverendissimo Patre Brunone, vir in omni varietate scripturarum doctissimus, qui, sicut anno Brunonis Abbatis secundo

quando supra diximus, primum fuit Canonicus, & Scholasticus Ecclesie Wormatiensis. deinde Monachus sub Abbate Gebhardo fieri voluit, sed voto peregrinationis ad terram sanctam adstrictus satisfacere illa vice desiderio suo non potuit. Reversus tandem de partibus transmarinis ad Hirsaugiam redijt, & habitum Monachi sub venerabili Abbate Brunone suscepit. Postremo factus Abbas in memorato Cœnobio Vraugiensi regularis disciplinae observantiam, quam in Hirsaugia didicit, in omni vita sua tam in se, quàm in commissis sibi subditis diligentissimè custodivit. Erat enim fundatus in timore Domini, & in ejus mandatis singulari devotione studiosus: quippe cui nihil dulcius fuit unquam in omni vita sua, quàm divinis nocte, simul ac die vacare obsequijs. Qui cum esset in omni varietate scripturarum eruditus, nequaquam inerti vacabat otio, sed quoties sibi licebat à curis respirare temporalibus, aut legit aliquid boni, & sancti, in quo ipse proficeret, aut scripsit quidpiam utilitèr, quod legentes edificaret. Rerum quippe temporalium inopiam magnam sustinuit, sed humilitate, patientiâ, ceterarumque virtutum plenitudine dives fuit. Scripsit autem non contemnendæ auctoritatis opuscula, quibus & tunc præsentibus se utilem reddidit, & memorabilem posteris commendavit: è quibus feruntur subjecta. Chronicon ab origine mundi usque ad annum Dominicæ Incarnationis MCCCXIV. inclusive volumen insigne composuit, in quo gesta Regum, & Imperatorum in Germania, & extra ordine satis congruo digessit. Ad imitationem quoque Marciani Capellæ ac Boëtij Severini scripsit gemino stilo, hoc est, carmine, & solutâ oratione satis instructum opus, quod in tres libros divisum laternam sive Mathiam prænotavit: in quo cujusdam Mathiæ ægroti planctum Paulus ejus in Domino adoptivus filius artificiali quâdam consolatione delinivit. Scripsit etiam ad sanctam Hildegardem Abbatissam apud Bingios Epistolam unam: ad S. Ottonem Episcopum Bambergensem Epistolas plures: ad Volmarum Abbatem hujus Monasterij Hirsaugiensis Epistolas plures, ad alios quoque diversos Epistolas similiter plures. Sermones etiam ad Monachos suos, & homilias non spernendas edidit. Cetera, quæ composuit, ad nostræ lectionis notitiâ minimè venerunt. Anno prænotato Chuno Prænestinus Episcopus S. R. E. Cardinalis quem Paschalis II. in locum demortui Cardin. Theoderici ad Coloniâ sepulti Germanis destinaverat Legatum, à Gelasio per Archiepiscopum Juvariensem sive Salzburgensem confirmatus, roboratus, & confortatus ad Coloniâ venit, & in eadem urbe consilium Episcoporum, & Abbatum celebravit, & magnos pro pace tam imperij, quàm Ecclesiæ labores suos adhibuit.

MCCXIX.

Anno Brunonis Abbatis XIV. Wernherus comes quidam dives, & Christo devotus Monasterium nostri Ordinis Breydenau, quod ante VI. annos in eo Hassiæ loco, ubi confluent duo fluvij, quorum alter Fulda, alter Werra dicitur, pro Christi amore construere cœpit, domino cooperante feliciter consumavit. Est autem Cœnobium illud in honore Beatiss. ac semper Virg. DEI genitricis MARIÆ consecratum, in loco amœnissimo situm, in diocesi Moguntina constitutum; & à suo fundatore pro sustentatione Servorum Dei in omnibus necessarijs competenter provisum.

Eodem

Eckhardus
ex Monach.
Hirsaug sic
primus Ab-
bas.

1111
1111
1111

Monaster.
Breydenau
fundatur à
Wernero
comite de
Grüningen

Eodem anno, die xvii. mensis Novembris Druvvinus Monachus hujus Cœnobij Hirsaugiensis in primum præfati Monasterij Breydenaugiensis Abbatem electus cum 12. Monachis à Domino Brunone Abbate sibi ad preces Wernheri comitis memorati associatis, venit ad Breydenau, quem comes idem cum magna lætitia suscipiens Monasterium Ordinis per illum tradidit perpetuam in possessionem. Qui ordinatus per Adelbertum Archiepiscopum Moguntinum, primus ejus loci Abbas præfuit annis xiii. vir moribus, & scientiâ scripturarû illustri, regularis observantiæ amator, propagator studiosissimus, qui non opere minus, quam sermone multos ad Christum convertit.

Gelasius
Papa II.
moritur.

Anno Brunonis prænotato, Gelasius Papa II. quondam Monachus Cassinensis nostri Ordinis synodum celebraturus, in Galliam proficiscitur, veniensque in Burgundiam in Monasterio Cluniacensi moritur, & sepelitur, vir per omnia sanctissimus. Huic in summo Pontificatu Episcoporum, & Cardinalium, qui dum fuerunt Cluniaci præfentes, concordia electione successit Guido Vienenfis Archiepiscopus, qui Calixtus II. nuncupatus est, & præfuit annis quinque, mensibus x. vir certè optimus, qui multa bona fecit in Ecclesia Dei, quemadmodum in historijs Pontificum Romanorum legimus. Contra hunc Antipapam Burdinus quidam Hispanus se gessit, quem Heinricus Imperator V. superioribus diebus contra Gelasium creaverat; qui quorundam tyrannorum auxilio fretus apud Sutricum sese continuit, & in Romanos rapinas, & incursiones quotidianas exercere non timuit. Qui tandem captus Romam perducitur, & reclusus in Monasterium à Papa Calixto in amaritudine animi consenuit. Eodem quoque anno. Cuno Prænustinus Episcopus adhuc legatione Papæ Gelasij functus, sicuti anno transacto commemoravimus, synodum cum Teuthonicis Episcopis, & Principibus in Colonia celebravit, in qua Heinricum Imperatorem V. auctoritate Sedis Apostolicæ coram omnibus excommunicatum denunciavit. Alteram quoque synodum in Fritislaria oppido Hassiæ tenuit; in qua eandem excommunicationis sententiam contra Heinricum denuò confirmavit. Unde commoti Principes regni adversus Cæsarem unanimi consensu tandem concluderunt communem apud Herbipolim Convantum in proximo celebrandum, in quo ipse Heinricus Imperator aut personaliter præfens audiretur, aut absens deponeretur à regno. Quod ille audiens adhuc in Italia constitutus efferatus animo, Reginâ cum suis copijs in Italia relicta, in Germaniâ properat; agros æmulum, & bona hostiliter vastat, in tantumque furorem lapsus fertur, ut nec Deo dicatis parceret locis, neque hominibus. Verùm non multos post dies tam necessitatis periculo, quam precibus amicorum compulsus, generalem Principum fieri convantum apud Triburias petijt: in quo se omnia juxta consilium, & sententiam optimatum emendaturum promisit.

Rogerus
fit Archiep.
Magdebur.

Anno etiam præscripto, mortuus est Adelgisus Magdeburgij Archiepiscopus, homo quidem ætate juvenis, sed moribus canus, in scripturis eruditus, & tam Deo, quam hominibus dilectus, cui Rogerus ejusdem Ecclesiæ Canonicus fratrum electione successit. Mortuus est etiam hoc anno ipso Episcopus Leodiensis nomine Osbertus, cui Fridericus succedens præfuit anno uno, & mensibus paucis.

MCCX.

MCXX.

Anno Brunonis Reverendissimi Abbatis xv. Henricus Imperator v. post Dominicæ Nativitat. peractam celebrationem Wormatiæ, jam initio anni captato, ductu cujusdam Friderici de Arnesberg in Saxoniam profectus est. Verùm Episcopis, & alijs Ecclesiæ Christi fidelibus ab ejus se communiōne subtrahentibus, in Franciam nostram Orientalem revertitur; cujus adventus alijs quidem gratus, alijs verò exitit odiosus, propterea, quòd non omnes Romanæ sequebantur Ecclesiæ partes.

Anno prænotato Religio Præmonstratensis Ordinis in Gallia, & Laudunensi diœcesi per S. Norbertum sumpsit exordium; qui cum 14. socijs contempto sæculo, & vanitatibus cunctis intravit eremum, & impensis Bartholomæi Laudunensis Episcopi adjutus construxit Monasterium, in quo Domino nostro Jesu Christo in magna humilitate omnes pariter servierunt. Qui ordo sub Regula S. Augustini à Papa Calixto II. fuit confirmatus, & in paucis annis mirabiliter proficiens valdè multiplicatus fuit.

Anno etiam Brunonis Abbatis præscripto, mense Junio in diœcesi Trevirorum tempestate fuscitatâ in aère, glacies miræ magnitudinis cecidisse ferebatur, quæ non solum agros, & vinea graviter læsit: sed ædificia pariter, & domos complures penitus evertit. Apud Saxones quoque, & maximè in diœcesi Halberstatteni gravissima tempesta eodem tempore suborta in novem villarum finibus, quas Marchias vocant, non solum frumenta, sed et bestias agri cum volatilibus innumeris consumpsit, & multa genti damna intulit.

Eodem quoque anno Fridericus comes palatinus, qui se dudum Imperatori Henrico conjunxerat, dissentiens à cæteris mortuus est: cujus animam servus quidam Dei vidit in poenis post fata gravissimè torqueri, propter adhæsiōnem regi excommunicato. Claruit his ferme temporibus Rudolphus Abbas Monasterij S. Trudonis in Brabantia finibus nostri Ordinis, in diœcesi Leodineni, homo in Scripturis suâ tempestate doctissimus, nec minùs regularis vitæ sanctimoniâ, quàm litterarum eruditione venerabilis, qui scripsit inter cætera ingenij sui opuscula, insigne volumen contra Simoniacos in libros 7. divisum. Chronicon quoque transacti temporis librum composuit unum. Et quædam alia nobis incognita.

Anno memorato Dom. Nativit. MC. atque XX. Indictione Romanorum XIII. Bruno hujus Monasterij Abbas XIV. jam senio gravatus, post multos in sancta Religione labores infirmari cœpit, qui Dei cultor fidelis toto Christum desiderio concupiscens amplecti, Dominicisque præmunitis Sacramentis, summa cum devotione mentis in Deum portectæ XXII. die mensis Martij ex hac mortalitate miserabili ad vitam transivit æternam. Sepultus in Ecclesia Monasterij principalis ante Altare S. Laurentij Martyris non sine opinione sanctitatis; fuit enim vir magnæ Religionis, & virtutis, ob idque sempiternâ memoriâ celebrandus apud omnem posteritatem; quippe qui ex eo die, quo sanctæ conversationis habitum assumpsit, semper in anteriora proficiens, nunquam mentis suæ aciem retrorsum inflexit: Christum totis viribus semper amavit, in cujus lege die meditabatur, ac nocte, in lectiōne scripturarum continuus,

Bbb

& in

Ord. Præmonstrat. initium.

Laus Brunonis Abb.

in sanctis orationibus devotus. Verus etenim contemptor sæculi, & Christi amator fidelis totum se ad interiora contulit, tantæque animi suum dejecit humilitate, ut à nescientibus prudentiam, & sanctimoniam ejus omnium fratrum ultimus, simplicissimisque putaretur. Et quia veram, certamque illam sancti Prosperi sectabatur sententiam dicentem tranquillam, & vacuam curis sapientia mentem imbuit, & placidi pedoris hospes erit: requievit super eum spiritus scientiæ salutaris, quo suaviter illustratus, doctior etiam inter doctissimos apparuit, & nomen sapientis merito cum laude reportavit in his, quæ ad observantiam regularis disciplinæ pertinebant, vigilantissimus extitit; & commissos sibi fratres verbo, simul & exemplo ad custodiam mandatorum Dei valenter excitavit. Ad persuadendum conducibilia salutis facilis habebatur, & efficax, ut nemo dubitaret in eo Christi habitare spiritum, cujus tam salubre cunctis fuit eloquium; nam plures viri nobiles, & Ecclesiastici potentes in sæculo, & divites; ejus sanctis admonitionibus ad mundi contemptum perducti sunt, qui sub ejus magisterio, sanctæ conversationis habitum in hoc Monasterio Hirsaugiensi susceperunt. Ejus venerabile corpus per annos cccxl. in memorato jacuit loco sepultum; ad cujus tumbam cæcus tali ordine divinitus tandem visum recepit. Anno siquidem Domine Nativitatis mccccxl. Indictione Romanor. viii. die mensis Augusti xx. cum mortuo Abbate Wolframio Meyser, de quo suo tempore dicemus, in eo loco, ubi corpus memorati Brunonis jacebat humatum, fratres pararent sepulchrum; contigit ejus tumulum à latere propter angustiam ex parte necessariò referari, & ecce factò foramine sepulchri parvo odor mox suavissimus erupit, qui suâ omnes circumstantes fragrantia ineffabili quâdam dulcedine replevit: Fratres autem scire cupientes tanti odoris causam, simul & originem, habito inter se consilio, tumulum Brunonis cum reverentia, & tremore aperiunt, & integrum corpus ejus inveniunt, de quo tantum processisse odorem omnes recognoscunt. Verùm ad tactum aëris sacrum corpus usque ad ossa (quæ sola remanserunt integra) in cinerum mox subtilitatem resolvitur: sed fragrantia odoris suavissimi aucta magis fuit. Interea dum hæc agerentur, divinâ ordinatione contigit hominem quendam pauperem cæcum, & claudum adesse in Ecclesia, qui ubi tanti suavitatem odoris naribus hausit, quid hoc esset, vel unde proveniret, interrogavit. Audiens verò gesta rei historiam in lachrimas confestim resolutus est, flexisque in terram genibus tali ad Dominum prece oravit. O Domine Deus, qui tibi servientes fideliter remuneras, rogo te ob honorem hujus famuli tui, cujus sacrum corpus tam suavem fundit odorem, miserere mei pauperrimi hominis, & aperi oculos meos, ut enarrem mirabilia tua. Hæc vota mentis devotione cum ad tumulum Divi Brunonis apertum orasset, mox visum, simul & gressum cunctis mirantibus, & Dei miserationem laudantibus recepit. Dimittentes igitur fratres sacra viri busta in sacrophago, sicuti jacuerant, sepulchrum cum summa reverentia, & honore clausurunt, scientes, quod sine Romani consensu Pontificis non liceat quemquam honore venerari publicæ sanctitatis. Hoc autem cæci miraculum non solum fratres hujus Monasterij tunc presentes, sed etiam sæculares multi, qui ad sepulchrum Wolframii Abbatis convenerant, viderunt, & per totam provinciam

an. 520
an. 520
an. 520

Sepulchrū
ejus anno
Dom. 1460
fuit apertū.

Cæcus ad
sepulchrū
ejus illumi-
natus est.

Ossa ejus
remanse-
runt in tu-
mulo.

an. 520
an. 520

Suevo-

Suevorum divulgaverunt. Factum est hoc illuminationis divinæ signum ad corroborationem novellæ reformationis Bursfeldianæ, quam dicitur Wolframus Abbas, divino inflammatus spiritu, paucis ante mortem suam annis introduxerat, ne pusillanimitate deficeret, quoniã impugnabatur à multis, qui secundum carnem sapiebant: sed Domino juvante prævaluit, & usque in præsentem diem laudabiliter consistit.

De Volmaro hujus Monasterij Abbate XV. qui præfuit annis xxxvi. mensibus x. diebus xxvi. sequitur.

Mortuo autem Rev.^{mo} viro Domino Brunone xiv. hujus Monasterij Abbate, atque sepulto, ne sine pastore oves morsibus exponerentur luporum, convenerunt sancti fratres in unum, ut sibi juxta normam sanctissimi Patris nostri Benedicti providerent de Abbate. Anno igitur Dominicæ Nativitatis præscripto mc. atq; xx. Indiæ. Roman. xiii. die verò mensis Martij xxiv. post invocationem divini Numinis consuetam, Volmarus Monachus ex electoribus unus omnium fratrum consensu in Abbatem hujus Monasterij electus est. Qui se tanto honore penitus indignum judicans, onus subire spiritualis regiminis diu renuit; quousque tandem lacrimis, & precibus totius congregationis victus humiliter consensit: ordinatus postea fuit Moguntia in Monasterio S. Martyris Albani pridie Nonarum Aprilis, per ministerium Adelberti Archiepiscopi Moguntini, & præfuit annis xxxvi. mensibus decem, diebus viginti sex, oriundus de gente Suevorum parentelam honestam habuit, quam suis virtutibus non mediocriter illustravit. Staturâ procerus extitit, & quâdam corporis elegantiam metuendus, vocem sonoram emittens, maturitate, simul & eloquentiam decoratam, quæ & tereret adversarios, & suâ prudentiam delectaret amicos. Hic adhuc puerulus ad discendum litteras scholis à parentibus traditur: qui cum esset ingenio docilis, aptus ad omnia videbatur. Crevit in eo cum ætate corporis, notitia scripturarum: & brevi tandem proficiens multum, in adolescentem evasit doctissimum. Moribus & vitâ integer extitit, & ab infantia Deum timere cœpit. Post annos ætatis suæ 24. cum esset Canonicus Constantiensis Ecclesiæ, cerneretque multos ire in præcipitium mortis per abrupta vitiorum de suo periculo timuit: & quomodo fugere posset de medio Babylonis, sedulo cogitavit. Audiens autem crebrò multorum relatione, quam religiosam, & sanctam conversationem fratres in Hirsaugia ducerent, eis conjungi statuit: quod non diu postea opere complevit sub venerabili Brunone Abbate. Factus autem Monachus, quam purè & religiosè in medio fratrum suorum omni tempore conversatus fuerit, non est nostræ facultatis exprimere, cum ejus meritum pauperis viri sermonem longè constet superare. Ad Regulæ monasticæ puritatem vivere, totisque viribus conversari, semper studuit: & constitutiones seniorum vigilantissimè custodivit. Inter humiles fuit humillimus, & nulli suâ conversatione unquam gravis, aut onerosus. In divinis scripturis & doctus extitit, & studiosus: utpote cui nihil in hoc mundo

Volmarus
fit Abbas
hujus Mo-
nasterij xv.

Patria, &
institutio
Volmari.

Laus Vol-
mari post
conver-
sionem.

Quod ipse
liber oculis
suis vidit
scripsit